
Innst. O. nr. 60

(2003-2004)

**Innstilling til Odelstinget
fra finanskomiteen**

Ot.prp. nr. 34 (2003-2004)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skattelovgivinga mv.

Innhold

	Side		Side
1. Innleiing	5	3. Høve for liknings- og avgiftsstyres-	
1.1 Sammen drag	5	maktene til å krevje kontrollopplys-	
1.2 Komiteens merknader	5	ningar frå bankar m.m.	14
2. Endringar i reglane om offentleg-		3.1 Sammen drag	14
gjering av skatteliste ne	5	3.2 Komiteens merknader	15
2.1 Sammen drag	5	4. Nye reglar i skattebetalingslova om	
2.1.1 Innleiing	5	innhenting av kontrollopplysningar	
2.1.2 Bør skatteliste ne vere offentlege?	6	frå tredjepersonar	15
2.1.3 Kva slags opplysningar bør vere offent-		4.1 Sammen drag	15
lege?	7	4.2 Komiteens merknader	17
2.1.4 Personar med sperra adresse	7	5. Endring av reglane for plikta til å	
2.1.5 Korleis skal dei offentlege opplys-		betale arbeidsgivaravgift for humani-	
ningane gjerast kjende?	7	tært arbeid i utlandet	17
2.1.5.1 Forholdet mellom likningslova, offent-		5.1 Sammen drag	17
leglova og retningslinene frå departe-		5.1.1 Innleiing og bakgrunn for lovforslaget .	17
mentet	7	5.1.2 Gjeldande rett	17
2.1.5.2 Utlegging på likningskontora og ord-		5.1.3 Synspunkt frå høyringsinstansane	18
ninga med "vårutlegg"	7	5.1.4 Vurderingar og forslag frå departemen-	
2.1.5.3 Publisering på Internett	8	tet si side	19
2.1.5.4 Masseutlevering	9	5.1.5 Økonomiske konsekvensar av forslaget	20
2.1.5.5 Utlevering til pressa	9	5.2 Komiteens merknader	20
2.1.5.6 Utlevering til føretak som driv adres-		6. Endring i artistskattelova	22
serings- og marknadsføringsverksemd ..	11	6.1 Sammen drag	22
2.1.5.7 Utlevering til finansinstitusjonar, for-		6.2 Komiteens merknader	22
sikringsverksemd og verksemdar som		7. Retting av meirverdiavgiftslova § 63	
driv kredittopplysning	11	7.1 Sammen drag	22
2.1.5.8 Utlevering av opplysningar etter at		7.2 Komiteens merknader	22
trevekersperioden er omme	12	8. Forslag fra mindretall	22
2.1.5.9 Særskilt om skatteliste ne for uperson-		9. Komiteens tilråding	22
lege skattyttarar	12		
2.1.6 Økonomiske og administrative conse-			
kvensar	12		
2.2 Komiteens merknader	12		

Innst. O. nr. 60

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 34 (2003-2004)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skattelovgivning mv.

Til Odelstinget

1 INNLEIING

1.1 Sammen drag

Regjeringa gjer i proposisjonen framlegg om:

- lov om endring i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt
- lov om endring i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift
- lov om endring i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven)
- lov om endring i lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister mv.
- lov om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)

I proposisjonen inngår:

- framlegg om endringar i reglane om offentlegging av skattelistene
- framlegg om endringar i høvet for liknings- og avgiftsstyresmaktene til å krevje kontrollopplysningar frå bankar m.m.
- framlegg om nye reglar i skattebetalingslova om innhenting av kontrollopplysningar frå tredje personar
- framlegg om endringar i reglane om arbeidsgivaravgift for humanitære organisasjonar
- framlegg om mindre endring i artistskattelova
- framlegg om retting av meirverdiavgiftslova

Generelt er det berre Regjeringa sine konkrete forslag som krev heimel i lov, og til dels Regjeringa sine vurderingar og grunngevingar knytt til desse, som er beskrivne nedanfor i samandraga under dei enkelte punkta. Gjeldande norsk rett, utanlandsk rett, høyringar o.a. knytt til dei enkelte forslaga, er beskrivne nærmare i proposisjonen.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihagen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde, og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til sine merknader nedenfor under de enkelte punktene.

2. ENDRINGAR I REGLANE OM OFFENTLEGGJERING AV SKATTE- LISTENE

2.1 Sammen drag

2.1.1 Innle iing

Departementet legg fram forslag om endringar i reglane om offentlegging av skattelistene. Hovudsiktemålet med dei endringane som det blir gjort framlegg om, er å styrkje personvernet.

Den teknologiske utviklinga har ført til at opplysningar som blir offentleggjorde - til dømes frå skattemessige listene - kan få ei heilt anna kraft og eit mykje vidare nedslagsfelt enn tidlegare. Det reiser problemstillingar som departementet har funne grunn til å sjå nærare på. Departementet har derfor gått igjennom reglane om offentleggjering av skattemessige listene.

Departementet føreslår at skattemessige listene framleis skal vere offentlege. Fleire av dei omsyna som ligg til grunn for prinsippet om innsyn for ålmenta, veg så tungt at ein ikkje vil gå inn for at opplysningar om likninga skal vere hemmelege. Departementet føreslår likevel nokre innstrammingar når det gjeld omfanget av opplysningar som blir tekne inn i skattemessige listene, og når det gjeld måten likningsstyresmaktene gjer opplysningane kjende på. Slik departementet ser det, kan ein gjennomføre visse innstrammingar utan at ein kjem i konflikt med dei omsyna som grunnleggjend ordninga med utlegging av skattemessige lister.

Departementet føreslår at likningslova § 8-8 blir endra slik at

- opplysningar om fødselsdag og -månad, gateadresse og skattemessige klasse ikkje går fram av skattemessige listene. Dette inneber at listene berre vil vise namnet på skattytaren, poststaden, fødselsåret, formuen, inntekta og utlikna skatt. Opplysningar om personar som har fått adressa sperra, skal ikkje gå fram av skattemessige listene
- skattemessige listene blir lagde ut på likningskontora og på skatteetaten sine heimesider på Internett i tre veker. Departementet føreslår at dei som ønskjer innsyn etter dette, må kontakte likningskontoret
- ordninga med masseutlevering av skattemessige opplysningar blir avvikla
- skattemessige listene blir lagde ut éin gong - om hausten - kvart år

Departementet føreslår òg at likningslova § 3-13 blir endra slik at reglane om teieplikt ikkje hindrar at finansinstitusjonar, forsikringsselskap og kredittopplysningsbyrå kan få tilgang til opplysningar om skattytarane. Departementet føreslår at slike institusjonar skal få opplysningar om gateadresse og fullt personnummer.

Departementet legg vidare fram forslag om at reglane i offentleglova ikkje skal gjelde ved offentleggjering av skattemessige lister, slik at offentleggjeringa berre blir regulert i likningslova.

2.1.2 Bør skattemessige listene vere offentlege?

Ordinga med utlegging av skattemessige lister er tradisjonelt blitt grunnleggjend med at

- hemmelegghald kan skape grunnlag for spekulasjonar kring arbeidet med likninga

- ordninga representerer ei form for samfunnskontroll med styresmaktene
- avvik mellom verkelege og skattemessige tilhøve kan fremje debatt om skattereglane.

Tidlegare var det nok eit mål at offentleggjeringa skulle leggje til rette for at dei som betalte skatt, kunne kontrollere at likninga var rett.

Det er heilt klart at ordninga med utlegging av skattemessige lister spring ut av eit samfunn som var ulikt vårt. Fleire av dei omsyna som tradisjonelt har grunnleggjend offentleggjeringa, gjer seg likevel gjeldande i dag òg.

Prinsippet om at forvaltninga skal vere open for innsyn, inneber at borgarane i stor utstrekning har fått høve til innsyn i dei avgjerdene forvaltninga tek. Det at den einskilde på denne måten kan saumfare forvaltninga, kan styrkje rettstryggleiken og hindre urettvise.

Ordinga med utlegging av skattemessige lister er eit utslag av det prinsippet om innsyn i forvaltninga som norsk forvaltningsrett er tufta på. Å hindre maktmisbruk og utenlege avgjerder er like viktig i likningsforvaltninga som elles. Offentleg innsyn i det likningsforvaltninga driv med, legg til rette for samfunnsmessig kontroll med likningsforvaltninga. Det gjeld sjølv om dei opplysningane som blir offentleggjorde, ikkje alltid gir eit fullstendig bilete av den økonomiske situasjonen til den einskilde. Somme meiner at opplysningar om eigen økonomi er ei privatsak, og at opplysningar som den einskilde er pliktig til å gi, ikkje bør offentleggjerast dersom skattytaren ikkje har gitt sitt samtykke. Departementet forstår desse innvendingane. Slik departementet ser det, bør ein likevel vere varsam med å setje i verk tiltak som svekkjer den samfunnsmessige kontrollen med forvaltninga.

Prinsippet om offentleg innsyn i likningsforvaltninga må likevel ikkje førast så langt at personvernet blir truga.

Utlegging av søkbare, landsomfattande skattemessige lister på Internett har ført til at informasjonen i listene har fått ei heilt anna kraft og eit mykje vidare nedslagsfelt enn tidlegare. Det er ikkje lenger nødvendig å oppsøkje likningskontoret for å få innsyn i skattemessige listene. Når listene ligg på Internett heile året, kan "heile verda", når som helst og ved hjelp av nokre få tastetrykk, få ei rad personopplysningar om den einskilde. Desse opplysningane kan bli misbrukte. Gjennom ulike søkje- og samanstillingsfunksjonar kan ein systematisere opplysningane frå skattemessige listene og bruke dei til formål som ligg langt utanfor det som er formålet med offentleggjeringa. Departementet har fått signal om at personopplysningar frå listene kan bli brukte til ulike former for kriminell aktivitet.

I dei siste åra er skattelistingene i aukande grad blitt brukte i kommersiell verksemd. Nokre av dei som får skattelistingene utleverte, tek seg jamvel betalt for å gi opplysningar om skattytarane vidare, til dømes på SMS. Ei slik utvikling er ikkje ønskjeleg.

Slik departementet ser det, står ikkje valet nødvendigvis mellom fullt innsyn på den eine sida og fullstendig hemmelegald på den andre.

Prinsippet om offentleg innsyn er i seg sjølv ikkje ein fare for personvernet. Prinsipielt sett er det omfanget av den informasjonen som blir offentleggjort, kombinert med måten opplysningane blir gjort tilgjengelege på, som er urovekkjande.

Departementet meiner at dei omsyna som grunnir ordninga med offentlege skattelistar, veg så tungt at ein ikkje vil gå inn for å halde skattelistingene hemmelege. Det bør likevel innførast strengare køreregular for offentleggjering av slike lister.

2.1.3 Kva slags opplysningar bør vere offentlege?

Departementet føreslår at opplysningar om fødselsdag og -månad, gateadresse og skatteklasse ikkje skal stå i skattelistingene. Etter departementet sitt syn er dette opplysningar som ikkje er strengt nødvendige for å realisere dei kontrollformåla som ligg til grunn for offentleggjeringa. At fleire aviser lenge har valt å ikkje ta med desse opplysningane når dei publiserer listene på papir eller på Internett, er eit argument for ei slik innstramming.

Det er mogleg at forslaget kan føre til at ein del skattytarar kan bli forveksla. Det er likevel vanskeleg å tru at dette blir eit problem som får noko særleg omfang. Når ein kjenner til både alder og poststad, vil det sjeldan vere grunn til forveksling sjølv om namnet er det same. Departementet kan heller ikkje sjå at dette vil gjere det mogleg for maktmenneske å skjule seg.

Opplysningar om fødselsdag og -månad, gateadresse og skatteklasse er opplysningar som lett kan misbrukast når dei blir stilte saman med økonomisk informasjon om skattytaren. Å fjerne opplysningane frå skattelistingene vil gjere det vanskelegare å bruke skattelistingene til kriminelle formål.

2.1.4 Personar med sperra adresse

Departementet føreslår at skattelistingene ikkje skal innehalde nokre opplysningar om personar som har fått adressa sperra i medhald av lov om folkeregistrering. Å offentleggjere slike opplysningar kan innebere ein tryggingssrisiko for dei det gjeld. Særleg på mindre stader er det viktig at verken namn, adresse eller poststad går fram av listene.

Praksis hos likningsstyresmaktene har til no gått ut på at personar med sperra adresse er blitt fjerna frå dei listene som er blitt masseutleverte. Namnet til

personane har derimot stått i papirlistingene som er blitt lagde ut på likningskontora. Forslaget frå departementet inneber at heller ikkje listene på likningskontora vil innehalde opplysningar om personar med sperra adresse.

2.1.5 Korleis skal dei offentlege opplysningane gjerast kjende?

2.1.5.1 FORHOLDET MELLOM LIKNINGSLOVA, OFFENTLEGLOVA OG RETNINGSLINENE FRÅ DEPARTEMENTET

I dag er spørsmålet om rett til innsyn i skattelistingene regulert i likningslova, offentleglova og retningslinene frå departementet. Dette gjer regelverket vanskeleg tilgjengeleg.

Offentleglova § 1 første ledd bestemmer at lova gjeld "den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov". Offentleglova byggjer såleis på eit prinsipp om at det kan gjerast unntak frå lova i anna lov.

Departementet meiner at det vil vere klargjerande dersom spørsmålet om innsyn i skattelistingene blir regulert uttømmende i eller i medhald av likningslova. Departementet vil ikkje føreslå ei ordning der likningslova og offentleglova gjeld ved sidan av kvarandre, til dømes slik at offentleglova skal utfylle likningslova. Ei slik løysing vil kunne skape unødvendig tvil om kor langt offentleglova rekk når det gjeld skattelistingene. Etter departementet sitt syn er det heller ikkje naturleg å ta inn ei føresegn i offentleglova om at likningslova skal gjelde for innsyn i slike lister.

Departementet føreslår derfor at det skal gå fram av likningslova § 8-8 at offentleglova ikkje gjeld skattelistar.

Departementet føreslår også at retningslinene for innsyn i og utskrift av skattelistingene gitt av departementet 8. august 1991, blir oppheva når dei nye reglane trer i kraft.

2.1.5.2 UTLEGGING PÅ LIKNINGSKONTORA OG ORDNINGA MED "VÅRUTLEGG"

Departementet føreslår å vidareføre ordninga med utlegging av skattelistar på likningskontora. Skal innsynsretten vere reell, er dette minimumsløysingar for korleis opplysningane skal gjerast kjende. Desse ordningane gir publikum høve til å sjekke innhaldet i listene på ein enkel måte. Samtidig med at ein sikrar retten til innsyn, må ein gå ut frå at slike former for offentleggjering ikkje inneber nokon større risiko for uønskt distribusjon av opplysningane.

I samband med omorganiseringa i likningsforvaltninga har såkalla etatskontor og servicekontor somme stader teke over nokre av arbeidsoppgåvene til likningskontora. Departementet føreslår at likningssjefen for kvart distrikt skal kunne bestemme at

skattelista for distriktet skal leggjast ut på slike etats- og servicekontor i tillegg til på likningskontoret.

Departementet foreslår at utleggsperioden framleis skal vere tre veker. Etter denne perioden må dei som ønskjer innsyn i skattelistingene, vende seg til personalet på likningskontoret for å få opplysningar. Departementet kjem tilbake til dette nedanfor.

Departementet foreslår også at ordninga med "vårutlegg" av skattelistingene blir avvikla.

2.1.5.3 PUBLISERING PÅ INTERNETT

Det er heilt på det rene at publisering på Internett inneber ein optimal grad av offentleg innsyn. At ein-skildpersonar med enkle middel kan få innsyn i og gjere seg kjende med likningsforvaltninga si verksemd, kan isolert sett vere positivt.

Prinsippet om offentleg innsyn må likevel ikkje først så langt at personvernet blir truga. At informasjon er offentleg, inneber ikkje nødvendigvis at den som sit på opplysningane, er forplikta til på alle vis å leggje til rette for at andre får innsyn.

I hovudsak er det media som har lagt ut fullstendige og søkbare skattelister på Internett i dei siste åra. Styresmaktene har til no ikkje regulert denne publiseringa.

Den teknologiske utviklinga går raskt, og det er vanskeleg å ha full oversikt over konsekvensane av at informasjon blir lagt ut på nettet. Ein veit likevel at internetteknologien gjer det mogleg med ein mykje meir effektiv og omfattande distribusjon av informasjon enn tidlegare. Dei søkje- og samanstillingsfunksjonane ein kan oppnå gjennom Internett, gjer at personopplysningar som finst der, kan systematiserast og koplast saman med andre opplysningar på ein mykje enklare måte enn før. Dette gjeld òg personopplysningar frå skattelistingene. Informasjon frå skattelistingene kan dermed bli brukt til formål som ligg langt utanfor det kontrollformålet som grunnleggjer offentliggjeringsa.

Etter departementet si vurdering er det nødvendig at styresmaktene tek eit meir direkte grep om internettpubliseringa og gir klare køyrereglar på området.

Nokre av høyringsinstansane meiner at skattelistingene ikkje bør offentliggjeras på Internett i det heile. Det er sjølvstøtt mogleg å forby all utlegging av søkbare skattelister på nettet. Ein konsekvens av dette vil vere at den som ønskjer innsyn, må nytte papirlistene på likningskontora. Departementet meiner at ei slik ordning ikkje er tenleg. Når ein har teke det standpunktet at skattelisteeopplysningar skal vere offentlege, og når formålet med offentliggjeringsa er ei form for samfunnsmessig kontroll, bør det vere relativt enkelt å gjere seg kjend med opplysningane.

Departementet har kome til at søkbare skattelister framleis bør leggjast ut på Internett. Det bør like-

vel gjelde reglar for kven som legg ut opplysningane, og for måten opplysningane blir gjort tilgjengelege på. Departementet går også inn for at det bør gjelde slike søkjeavgrensingar som dei som blei skisserte i høyringsnotatet, nemleg at ein berre kan gjere enkelt-søk ved å opplyse om namnet og poststaden til den aktuelle skattytaren.

I høyringsnotatet drøfta departementet to alternativ for korleis publisering på Internett skal gjennomførast. Det eine alternativet gjekk ut på at skattelistingene skal kunne publiserast i søkbar form av medieføretak eller andre som får skattelistingene utleverte. Det andre alternativet gjekk ut på at skattelistingene skal gjerast tilgjengelege under kontroll av skatteetaten på heimesidene til skatteetaten på Internett.

Finansdepartementet vil ikkje foreslå ei ordning der private føretak som får skattelistingene masseutleverte, får ansvaret for å publisere skattelistingene på Internett. Det er fleire grunnar til dette.

Offentleggjing av informasjon som er samla inn under tvang, bør prinsipielt sett skje i regi av styresmaktene, og under deira ansvar og kontroll. Departementet ser det slik at ein generelt bør vere varsam med å overlata slike oppgåver til private aktørar. Mange skattytarar vil kunne finne det støytande at private føretak skal kunne bruke opplysningane i ein kommersiell samanheng.

For at ei privat løysing skal vere forsvarleg, må det også etablerast eit kontrollsystem for å sikre at vilkåra for slik publisering ikkje blir brotne. Det vil vere ressurskrevjande. Departementet meiner at det vil vere lite tenleg med eit opplegg der likningsstyresmaktene skal kontrollere at dei løysingane som er valde av kvar einskild aktør, er tilstrekkeleg sikra.

Departementet vil heller ikkje tilrå ei ordning der alle som ønskjer å leggje listene ut på Internett, blir kontrollerte på førehand. Eit slikt opplegg vil vere ressurskrevjande også fordi likningsstyresmaktene må følgje opp med kontrollar i etterhand for å sikre at det ikkje er "hol" i dei løysingane som blir valde.

Fleire av dei som fekk skattelistingene utleverte gjennom ordninga med masseutlevering hausten 2003, valde å ikkje rette seg etter dei moderate vilkåra som blei sette for utleveringa, og som departementet varsla i høyringsnotatet. Erfaringane frå hausten 2003 gav eit signal om at ein ikkje utan vidare kan rekne med at eventuelle vilkår for internettpublisering vil bli følgde lojalt opp. Dette er òg eit moment som taler mot å overlata slike oppgåver til private aktørar.

Slik departementet ser det, vil ei løysing med internettpublisering i regi av skatteetaten sikre mest mogleg kontroll med dei opplysningane som blir lagde ut på Internett.

Internettpublisering i skatteetaten sin regi vil også gi styresmaktene eit direkte grep om kva som

blir lagt ut på nettet, og korleis søkjefunksjonane blir utforma.

Skattelistingene bør liggje ute på nettet i den same perioden som papirlistene er lagde ut på likningskontora, det vil seie tre veker.

Departementet føreslår derfor at skattelistingene skal publiserast på heimesidene til Skattedirektoratet på Internett i tre veker. Departementet føreslår vidare at det berre skal vere mogleg med enkeltsøk i listene om ein kjenner namnet og poststaden til skattytaren.

2.1.5.4 MASSEUTLEVERING

Masseutlevering av opplysningar frå skattelistingene er nærmare regulert i § 4 i retningslinene frå departementet, der ein skil mellom utlevering av papir-lister og utlevering av elektroniske lister.

Retningslinene blir tolka slik at alle kan be om og få utlevert heile skattelisten for éin, fleire eller alle kommunar. Utlevering av lister i elektronisk form kan berre skje til dei som oppfyller vilkåra i andre ledd om melde- og konsesjonsplikt til Datatilsynet. Det gjeld også eit unntak for dei som er fritekne for melde- og konsesjonsplikt, som særleg gjeld pressa.

Etter departementet si oppfatning er det ønskeleg med større kontroll, eller oversikt om ein vil, over spreinga av opplysningar frå skattelistingene. Departementet tenkjer særleg på opplysningar som er sette saman på ein bestemt måte, til dømes slik at det kan lagast karakteriserande utval av folk med tilleggsopplysningar om inntekt. I dag har ein lita oversikt over dei måtane opplysningar frå skattelistingene blir brukte på. Som nemnt i høyringsnotatet, må derfor utgangspunktet vere at masseutlevering ikkje skal skje med mindre sterke samfunnsmessige omsyn gjer seg gjeldande.

I høyringsnotatet viser departementet til at den interessa samfunnet har i at visse institusjonar har tilgang til tilstrekkeleg med opplysningar om skattytarane og dei økonomiske forholda deira, må vegast opp mot den einskilde si interesse i at skattestyresmaktene legg til rette for at opplysningar om ein person ikkje kan nyttast til formål som ligg utanfor det som er formålet med offentleggjeringa, eller som kan truge personvernet. Departementet viser her til drøftinga ovanfor, der departementet gjer framlegg om at berre Skattedirektoratet skal kunne publisere skattelistar på Internett. Om masseutlevering skulle kunne skje også i framtida, ville spreinga av skatteliteopp-lysningane framleis i stor grad kunne skje gjennom Internett utanfor likningsstyresmaktene sin kontroll.

Departementet kan ikkje sjå at slike sterke samfunnsmessige omsyn gjer seg gjeldande i den grad at ordninga med masseutlevering bør skje på same måten som i dag. Departementet føreslår derfor at ordninga med masseutlevering bør avviklast. Som departementet peika på i høyringsnotatet, er det særleg

tre grupper som tek imot slike opplysningar i dag, og som dermed peikar seg ut dersom ein skulle tenkje seg unntak frå hovudregelen. Departementet vil derfor sjå nærmare på spørsmålet om masseutlevering til pressa, marknadsføringsverksemdar og bankar, kredittopplysningsverksemdar og liknande som har konsesjon i medhald av personopplysningslova § 33.

2.1.5.5 UTLEVERING TIL PRESSA

Forslaget frå departementet i høyringsnotatet gjekk ut på at pressa ikkje skulle få fleire opplysningar enn andre. Forslaget i høyringsnotatet inneber dermed at pressa må søkje i papirlistene eller i dei listene likningsstyresmaktene legg ut på Internett i tre-vekersperioden. Etter dette må pressa vende seg til likningskontora for å få opplysningar frå skattelistingene.

Etter departementet si oppfatning er det, som tidlegare nemnt, viktig å setje ei grense for kor langt ein ønskjer at spreinga av skatteliteopplysningar skal gå. Departementet ønskjer å sikre ein betre kontroll med korleis opplysningane frå skattelistingene blir nytta. Det er derfor behov for innstrammingar også når det gjeld pressa sin tilgang til opplysningar.

Dei høva pressa har til å systematisere opplysningane i skattelistingene, vil bli noko svekte dersom ordninga med masseutlevering av skatteliteopplysningar opphøyrer. Departementet meiner at dette ikkje vil vere noka avgjerande innvending mot forslaget, dersom dei omsyna som ligg bak ønsket om offentlig innsyn, likevel kan sikrast.

Etter departementet si oppfatning vil innsynsretten gå langt nok dersom pressa får høve til å sjekke inntekt, formue og skatt til einskildpersonar både i og utanfor dei tre vekene skattelistingene er å finne på likningskontora og på Internett.

Presseorganisasjonane har i sine høyringsfråsegner lagt vekt på at dei ikkje lenger kan lage til dømes analysar omkring nullskattytarar, millionærar og milliardærar i ulike delar av landet, i ulike yrkesgrupper osv. Som døme på journalistikk som vil bli vanskelegare å gjennomføre, er det også nemnt reportasjar om inntekter og formuar til pensjonistane og reportasjar om og analysar av kommunal service i ulike bydelar i forhold til status, økonomi osv. i befolkninga. Ettersom journalistane ikkje vil kjenne namnet på alle dei som det vil vere aktuelt å ta med i ei slik undersøking, vil denne typen journalistikk bli vanskelegare å gjennomføre.

Departementet vil presisere at det også i framtida vil vere mogleg å lage slike analysar som pressa har vist til at det ikkje lenger vil vere mogleg for dei å lage. Det finst reglar om unntak frå teieplikta i likningslova for forskarar som ønskjer å lage slike analysar. Dei forskarane som får tilgang til opplysningane, vil da sjølve ha teieplikt når det gjeld dei opplys-

ningane dei får innsyn i, og resultatet av forskinga må publiserast i fullstendig anonym form. Forslaget frå departementet hindrar derfor ikkje at det blir laga slike analysar, sjølv om det vil vere vanskelegare for pressa å lage dei.

Presseorganisasjonane har også nemnt andre døme på skattejournalistikk som dei ikkje lenger kan lage dersom dei ikkje får tilgang til fullstendige skattelister. Eit par døme er analysar av selskaps- og personskattlegginga av reiarlag og reiarar i samband med forslag til endring av skattlegginga av reiarlag. Departementet vil peike på at det også i framtida vil vere mogleg å få opplysningar om inntekt, formue og skatt for desse personane dersom journalisten kjenner namna deira. Det same gjeld opplysningar om medlemmer av lagrettar og meddommarar i domstolane i bestemte saker, der identiteten deira er kjend.

Norsk Presseforbund og Mediebedriftenes Landsforbund går langt i å peike på at nokre av forslaga frå departementet kan vere i strid med EMK artikkel 10. Slik departementet forstår det, byggjer desse presseorganisasjonane mykje av argumentasjonen sin på ein dom gitt av Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) 21. januar 1999 (EMD 23183/95 Fressoz and Roire v. France).

Dommen gjaldt ei sak der pressa - kan hende på grunn av lekkasjar frå likningskontoret - hadde fått tilgang til likningsopplysningar om ein leiar i Peugeot, opplysningar som i utgangspunktet var underlagt teieplikt. Spørsmålet i saka var i kva utstrekning pressa hadde høve til å gi att materiale som i utgangspunktet var underlagt teieplikt.

Så langt departementet kan sjå, er dommen ikkje relevant i diskusjonen om skattelister skal vere offentlege eller ikkje, eller i spørsmålet om pressa skal ha tilgang til bestemte opplysningar. Departementet kan heller ikkje sjå at dommen er relevant for spørsmålet om styresmaktene kan leggje band på metodane for innsamling av opplysningar som ein vel ikkje å halde hemmelege. EMD tek i dommen berre stilling til den bruken pressa gjer av opplysningar som dei alereie kjenner til.

Departementet deler presseorganisasjonane si oppfatning om at EMK artikkel 10 vernar fridommen til å ta imot og søkje etter tilgjengeleg informasjon i samfunnet. Forslaget frå departementet innskrenkar ikkje informasjonsfridommen, og hindrar heller ikkje pressa i å drive kritisk journalistikk på annan måte.

Informasjonsfridommen etter EMK artikkel 10 inneber ikkje noka plikt til å gi ut informasjon. Når det gjeld opplysningar om likningsfastsetjingar, reknar departementet det som klart at kvar einskild stat står fritt til å bestemme om slik informasjon skal vere offentlig eller ikkje. I denne samanhengen kan det vere grunn til å peike på at dei fleste land ikkje har ei ordning med utlegging av skattelister.

Lovgivaren må såleis stå fritt til å bestemme korleis det skal givast innsyn i informasjon som ein vel ikkje å halde hemmeleg. At skattelister er offentlege, inneber ikkje at ein er forplikta til å praktisere masseutlevering, så framtidige ordningar er meir tenlege.

Departementet har lagt spørsmålet om forholdet til EMK artikkel 10 fram for Lovavdelinga i Justisdepartementet. Dei konkluderer slik:

"Lovavdelingen mener på denne bakgrunn at forslagene om å avvikle ordningen med utlevering av skattelisten i sin helhet og å begrense hvilke metoder som kan brukes for å samle inn opplysninger fra skattelistene, er forenlige med EMK artikkel 10."

Det synet at forslaget om å avvikle ordninga med masseutlevering strir mot EMK artikkel 10, kan derfor ikkje føre fram.

Det følgjer av dette at det også kan lovfestast at det ikkje skal vere tillate å kopiere, fotografere eller på annan måte nytte elektroniske hjelpemiddel for å lese av opplysningar i papirlister som ligg ute på likningskontora.

Departementet vil også presisere at utanom dei tre vekene som listene ligg ute på likningskontora eller på heimesidene til skatteetaten på Internett, vil pressa kunne vende seg til likningskontora for å få skattelisteopplysningar om einskilde skattytarar. For å få slike opplysningar må pressa kjenne namnet til den dei ønskjer opplysningar om, og dei må vite kva kommune skattytaren bur i, slik at dei kan vende seg til det rette likningskontoret. Departementet kjem tilbake til dette spørsmålet nedanfor.

På bakgrunn av at likningskontora vil få noko større arbeidsbyrde som følgje av forslaget frå departementet, har Skattedirektoratet peika på at etter deira oppfatning er den beste løysinga at pressa får høve til å kjøpe massedistribuerte skattelister, slik at dei får tilgang til skattelister heile året. I høyringsfråsegna viser direktoratet til at bakgrunnen for at det blei innført ei ordning med masseutlevering av skattelisteopplysningar, mellom anna til pressa, var at etterspurnaden etter slike opplysningar var stor.

Etter departementet si oppfatning kan ikkje situasjonen da pressa fekk tilgang til massedistribuerte opplysningar, samanliknast med den situasjonen som departementet legg opp til no. Departementet går ut frå at pressa er mest oppteken av å få slike opplysningar i dei tre vekene da skattelister ligg ute på likningskontora eller på heimesidene til skatteetaten på Internett. Det er sjølv sagt vanskeleg å seie noko sikkert om kor omfattande etterspurnaden etter opplysningar frå pressa si side vil vere etter dei tre vekene, men departementet reknar med at etterspurnaden ikkje vil bli større enn at det er til å leve med for likningskontora.

Departementet vil derfor ikkje føreslå ei særskilt ordning for pressa.

2.1.5.6 UTLEVERING TIL FØRETAK SOM DRIV ADRESSERINGS- OG MARKNADS- FØRINGSVERKSEMD

Departementet viser til omtalen i høyringsnotatet.

Departementet ser det slik at utlevering av informasjon frå skattelistingene til bruk i verksemd som driv med marknadsføring, ligg langt utanfor det som er det opphavlege formålet med offentleggjeringa av skattelistingene.

Etter departementet sitt syn er det ikkje likningsstyresmaktene si oppgåve å leggje forholda til rette for at marknadsføringa til ulike verksemder skal bli mest mogleg målretta. Det er særleg koplinga mellom personopplysningar og opplysningar om inntekt og formue som gjer at departementet ser det som uheldig at slike verksemder får tilgang til skattelistingene.

Som nemnt under gjennomgangen av gjeldande rett, kan departementet ikkje sjå bort frå at nokre av dei som får skattelistingene, bruker opplysningar om inntekt og formue i marknadsføringsverksemd utan at det blir innhenta samtykke frå den einskilde skattytaren. Slik departementet forstår det, meiner Datatilsynet at slik bruk av opplysningane strir mot personopplysningslova.

Spørsmålet om verksemder skal få tilgang til opplysningar om til dømes adresse, kan eventuelt vurderast i samanheng med gjennomgangen av reglane om høve til å få opplysningar frå folkeregisteret.

Departementet føreslår derfor at heller ikkje marknadsføringsverksemder skal få noka særskild utlevering av skattelister.

2.1.5.7 UTLEVERING TIL FINANSINSTITUSJONAR, FORSIKRINGSVERKSEMD OG VERKSEMDER SOM DRIV KREDITTOPPLYSNING

Etter departementet si oppfatning bør bankar, finansinstitusjonar, tilbydarar av forsikringstenester og føretak som driv kredittopplysningsverksemd også i framtida få utlevert skattelistingene, så framtid opplysningane er sikra ei trygg behandling.

Departementet meiner at det rammeverket som personopplysningslova gir, gir god nok tryggleik for at andre ikkje kan få opplysningane utan at reglane i personopplysningslova blir følgde.

Opplysningane kan da som hovudregel ikkje givast til andre dersom den opplysningane gjeld, ikkje har gitt samtykke til det. Kredittopplysningsverksemder kan etter personopplysningsforskrifta § 4-3 likevel gi kredittopplysning vidare til "den som har saklig behov for den". Om opplysningane blir gitt til andre enn dei det er høve til å gi opplysningane til et-

ter personopplysningslova, vil det vere eit brot på lova, som kan møtast med sanksjonar i medhald av personopplysningslova.

Datatilsynet peikar i si høyringsfråsegn på at konsesjonsplikta som hovudregel er avgrensa til behandling av sensitive personopplysningar. Opplysningar om økonomiske forhold blir i personopplysningslova ikkje rekna som sensitive, og det vil derfor berre vere nokre få tilfelle som vil vere underlagt førehandskontroll i form av konsesjon. Etter ei fornyta vurdering har departementet derfor kome til at konsesjonsplikta ikkje vil vere eit godt avgrensingskriterium.

Det er derfor viktig at dei verksemdene som også i framtida skal få skattelistingene utleverte, er klart definerte.

Departementet har kome fram til at ingen andre enn finansinstitusjonar, forsikringsverksemd og kredittopplysningsverksemder, skal kunne få skattelistingene utleverte. Dette må derfor kome klart fram i lovteksten. Bruken av opplysningane skal følgje føresegnene i personopplysningslova. Opplysningar som er henta inn av kredittopplysningsverksemder, kan derfor berre brukast ved kredittvurdering.

Departementet føreslår at desse verksemdene også skal få opplysningar om fullt personnummer. Som departementet skriv i høyringsnotatet, vil det for slike verksemder vere nødvendig å ha opplysningar om personnummeret og gateadressa til skattytarane i tillegg til dei opplysningane som no blir føreslått tekne inn i skattelistingene.

I dag må skattelistingene haldast opp mot andre register for at ein skal få fram god nok identifikasjon for bruk i slik verksemd. Dette er ei tungvint løysing, som i ein del tilfelle har gjort det vanskeleg for privatpersonar å få kreditt. Det bør derfor opnast for å kunne gi desse opplysningane.

Departementet legg til grunn at desse verksemdene også i framtida skal dekke kostnaden ved utleveringa.

Departementet føreslår òg ein heimel i ligningslova § 3-13 nytt sjetteddeledd for departementet til å gi forskrifter.

Departementet har også sett nærmare på spørsmålet om kvar i likningslova ei slik føresegn bør takast inn. Når desse verksemdene no skal få fleire opplysningar enn dei som er tekne inn i skattelistingene, og høvet til å utlevere skattelistingene samtidig er avgrensa, er det ikkje lenger naturleg at føresegnene om dette er tekne inn i likningslova § 8-8, som regulerer offentleggjering av skattelistingene. Departementet meiner at det no er meir naturleg at føresegnene om dette blir tekne inn som eit tillegg til dei andre unntaka frå teieplikta i likningslova § 3-13. Departementet føreslår derfor at desse reglane blir tekne inn som eit nytt sjetteddeledd i likningslova § 3-13.

2.1.5.8 UTLEVERING AV OPPLYSNINGAR ETTER AT TREVEKERSPERIODEN ER OMME

Når departementet no gjer framlegg om at offentleglova ikkje skal gjelde for skattelistingene, melder spørsmålet seg om kva slags utlevering som skal skje etter at listene ikkje lenger er tilgjengelege på likningskontora eller på heimesidene til skatteetaten på Internett. Dette må også sjåast i samanheng med at det heller ikkje skal skje noka masseutlevering av listene, til dømes til pressa.

Som nemnt ovanfor må dei som ønskjer innsyn i skattelistingene etter trevekersperioden, vende seg til likningskontoret for å få opplysningar. Etter § 3 i departementet sine retningsliner av 8. august 1991 for innsyn i og utskrift av opplysningar frå skattelistingene kan likningskontoret i dag gi opplysningar frå skattelistingene skriftleg til skattytaren sjølv, ektefelle, dødsbu, konkursbu eller domstol og "i rimelig utstrekning" til andre. Departementet føreslår at denne ordninga blir ført vidare i likningslova. Departementet legg til grunn at regelen om utlevering til andre enn skattytaren sjølv, ektefelle, dødsbu, konkursbu eller domstol berre får relevans etter trevekersperioden.

Departementet legg også til grunn at det først og fremst er pressa som vil få tilgang til opplysningar etter denne regelen. Av omsyn til arbeidsbyrda ved likningskontora er det viktig at høvet til å få opplysningar på denne måten blir avgrensa. Etter departementet si oppfatning må derfor også talet på skattytarar som ein kan få opplysningar om, avgrensast. Eit utgangspunkt kan vere den grensa som Skattedirektoratet har sett for å rekne ein førespurnad om skattelisteoopplysningar som eit spørsmål om masseutlevering. Skattedirektoratet har lagt til grunn at ein førespurnad om opplysningar om meir enn fem skattytarar skal reknast som eit spørsmål om masseutlevering. Departementet legg til grunn at det sjeldan vil vere aktuelt å gi ut opplysningar om meir enn fem skattytarar.

Departementet legg òg til grunn at den som ønskjer opplysningar frå skattelistingene etter denne regelen, må kjenne namnet og poststaden til den han eller ho ønskjer opplysningar om.

Departementet meiner at Skattedirektoratet bør gi nærmare retningsliner om utlevering av skattelisteoopplysningar etter trevekersperioden.

2.1.5.9 SÆRSKILT OM SKATTELISTENE FOR UPERSONLEGE SKATTYTARAR

Departementet meiner at omsynet til personvern ikkje gjer seg gjeldande på same måten for upersonlege skattytarar, til dømes aksjeselskap, som for personlege skattytarar. Det er likevel slik at opplysningane i skattelistingene i utgangspunktet er underlagt teieplikt i medhald av likningslova § 3-13. Etter departementet si oppfatning gjer derfor mange av dei same

omsyna som taler for innstrammingar i offentleggjeringslova for personlege skattytarar, seg også gjeldande for dei upersonlege skattytarane.

Departementet har vanskeleg for å sjå at ei likebehandling av skattelistingene for personlege og upersonlege skattytarar i denne samanhengen vil få slike konsekvensar som Norsk Redaktørforening peikar på.

Skattelisteoopplysningane om upersonlege skattytarar vil også i framtida vere tilgjengelege på same måten som opplysningane om personlege skattytarar. Departementet vil peike på at i tillegg til at skattelisteoopplysningane om upersonlege skattytarar vil vere tilgjengelege også i framtida, så reknar departementet med at dei rekneskapsopplysningane som kan hentast frå registra i Brønnøysund, vil vere av enda større interesse for pressa.

Det vil innebere ei stor forenkling for likningsstyresmaktene om skattelistingene for personlege og upersonlege skattytarar følgjer dei same reglane.

Departementet føreslår derfor at skattelistingene for upersonlege skattytarar skal behandlast etter dei same reglane som dei som gjeld for skattelistingene for personlege skattytarar.

2.1.6 Økonomiske og administrative konsekvensar

Dersom skatteetaten skal publisere skattelistingene på heimesidene sine på Internett, vil det krevje ressursar til utvikling, og noko til årleg drift og forvaltning. Om desse oppgåvene skal setjast ut til andre, har Skattedirektoratet vurdert utviklingskostnadene til om lag 2,2 mill. kroner og dei årlege drifts- og forvaltningskostnadene til om lag 0,7 mill. kroner. Det er vanskeleg å gi ei nøyaktig oversikt over kostnadene, så dette må reknast som grove overslag. Overslagane tek ikkje høgd for at skattelistingene for upersonlege skattytarar også skal publiserast på Internett. Kostnadene i samband med dette kjem derfor i tillegg.

Skattedirektoratet kan også utvikle ei løysing for publisering av skattelistar på Internett internt. Det er mogleg at ei slik løysing vil bli noko rimelegare.

Det er førebels ikkje teke stilling til kva løysing ein bør velje.

Forslaget vil også føre til ekstraarbeid for likningsstyresmaktene som følgje av at færre vil ha tilgang til skattelisteoopplysningar utanom den tida på tre veker da skattelistingene er lagt ut på likningskontora eller på heimesidene til skatteetaten på Internett.

2.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Innst. S. nr. 14 (2002-2003) om å forby offentliggjøring av skattelistar. Det ble her vedtatt følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjennomføre evalueringen av gjeldende regelverk om offentliggjøring av skattelister, herunder vurdere ulike interessenters behov for informasjon."

I Ot.prp. nr. 34 (2003-04) om endringer i skatte-lovgivinga mv. følger Regjeringen opp dette arbeidet.

Flertallet slutter seg til Regjeringens forslag om endringer i regelverk om offentliggjøring av skattelister.

Flertallet ser at selv om offentliggjøring av ligninger har lange tradisjoner i Norge, er ikke dette et argument alene for å fortsette med ordningen. Flertallet ser bl.a. hvordan den teknologiske utviklingen kan medføre at opplysninger som blir offentliggjort gjennom skattelister kan få en helt annen kraft og et mye videre nedslagsfelt enn tidligere.

Flertallet viser til at hovedsiktemålet med de foreslåtte endringene er å styrke personvernet.

Flertallet mener det synes hensiktsmessig at banker og finansinstitusjoner kan få tilgang til opplysninger for kredittvurdering. Samtidig vil dette være et viktig bidrag og et virkemiddel mot økonomisk kriminalitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti går imot Regjeringens forslag til innstramminger i reglene for offentliggjøring av skattelister. Disse medlemmer mener at det er ønskelig med en videreføring av dagens praksis. Skattelister har vært offentlige fra 1863. Det er altså en lang tradisjon for åpenhet rundt inntekts- og skatteforhold. Disse medlemmer viser til at ordningen med utlegging av skattelister er blitt grunnlagt med at hemmelighet kan skape grobunn for spekulasjoner omkring arbeidet med ligningen. Dagens ordning representerer en form for samfunnskontroll med styresmaktene. Videre vil full offentlighet kunne bidra til debatt om skattereglene, dersom det er store avvik mellom virkelige og skattemessige forhold.

Disse medlemmer mener at Regjeringens forslag om at ordningen med masseutleveringer til pressen skal opphøre, er særlig uheldig. Dette forslaget vil bety at det vil bli langt vanskeligere å lage journalistikk som retter søkelyset mot uheldige forskjeller og utviklingstrekk i samfunnet. Informasjon om inntekts- og skattemessige forhold er viktig i den samfunnsmessige debatten.

Regjeringen foreslår at retten til innsyn bare skal reguleres i ligningsloven, og at offentlighetsloven ikke skal gjelde krav om innsyn i slike saker. Disse medlemmer mener at innsyn i offentlige dokumenter i størst mulig grad bør forankres i offentlighetsloven, og flest mulig unntak bør kunne leses ut av denne. Jo flere spesiallover som tilsidesetter offent-

lighetsloven, desto mer uthules hele offentlighetsprinsippet.

Disse medlemmer støtter Regjeringens forslag om at personer med sperret adresse ikke skal tas med i listene. Personer som har behov for beskyttelse, for eksempel kvinner som utsettes for trusler om vold, kan få adressen sin sperret. I dag er praksis hos likningsmyndighetene at navn og adresse til personer med sperret adresse ikke fremkommer av listene som blir masseutlevert. Navnet på personene har imidlertid blitt stående i papirlistene som legges ut på likningskontoret. Dette kan være en risiko for dem det gjelder, og må derfor ikke forekomme.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet er enig i at prinsippet om innsyn for allmennheten er viktig, og derfor skal skattelister fremdeles være offentlige. Dette er viktig fordi hemmelighet kun bidrar til å skape spekulasjoner rundt ligninger. Disse medlemmer er også enig i at offentliggjøring representerer en form for samfunnskontroll med myndighetene som kan fremme debatt rundt skattereglene.

Disse medlemmer sier seg videre enig i de innstramminger som har kommet når det gjelder omfanget og måten likningsmyndighetene gjør opplysningene kjent på fordi disse balanseres mot behovet for innsyn.

Disse medlemmer mener skattelister fortsatt skal være offentlige, og ser at Regjeringen har funnet en god balanse mellom å avveie hensynet til åpenhet i ligningsforvaltningen og mulighetene til innsyn på den ene siden og sentrale personvern hensyn på den andre. Det er grunn til å peke på at åpenhet er viktig for å hindre maktmisbruk og urettferdighet, og personvern er sentralt for å unngå uønsket oppmerksomhet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til tidligere privat forslag om å forby offentliggjøring av skattelister i kombinasjon med en konsesjon for tilgang ved konkret behov. Disse medlemmer er derfor positiv til at Regjeringen nå foreslår en viss innstramming i offentliggjøring av skattelister, men mener fortsatt at det ikke er ønskelig at skattelister skal være offentlige. Disse medlemmer hadde derfor helst sett at det ble innført et forbud og viser til at listene fortsatt bl.a. kan misbrukes av kriminelle. Fordi likningstallene i mange sammenhenger gir et misvisende bilde på for eksempel hva formuen er, vil heller ikke en offentliggjøring av listene være godt egnet for samfunnskontroll. Disse medlemmer har full tillit til at den nødvendige samfunnskontroll vil bli ivarettatt av likningsmyndighetene.

Disse medlemmer innser imidlertid at det foreløpig ikke er politisk flertall for en ytterligere innstramming og slutter seg på bakgrunn av dette til forslaget.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det er prinsipielt viktig at skattelisterne både er offentlige og korrekte. Dette medlem vil vise til at i skattelisterne for personlige skatteyttere som legges frem i oktober, er faktisk utbetalt aksjeutbytte med i begrepet inntekt, mens det i begrepet skatt er tatt med en beregnet skatt som om den aktuelle person har betalt 28 pst. skatt av det utbetalte skatteutbytte. Dette innebærer at det ikke er samsvar mellom beregnet og avkrevd skatt. Dermed gir skattelisterne i praksis misvisende opplysninger om hva den enkelte faktisk betaler i skatt.

Ifølge Finansdepartementet ble det i 2002 utbetalt om lag 42 mrd. kroner i aksjeutbytte til personer. Skattelisterne oppgir ut fra dette en skatt som er 11,7 mrd. kroner høyere enn det som faktisk blir betalt. Dette har blitt bekreftet av finansministeren i svar på skriftlig spørsmål nr. 66 (2003-2004) fra Morten Lund.

Det er viktig at allmennheten har mulighet for innsyn i skattelisterne, samtidig som det er uakseptabelt at de offentliggjorte opplysningene på enkelte områder er feilaktige. Dette medlem forventer at det påpekte forholdet blir rettet opp i forbindelse med behandlingen av skattereformen.

3. HØVE FOR LIKNINGS- OG AVGIFTSSTYRESMAKTENE TIL Å KREVJE KONTROLLOPPLYSNINGAR FRÅ BANKAR M.M.

3.1 Sammendrag

Finansdepartementet legg i proposisjonen fram eit forslag om endringar i likningslova § 6-4 og meirverdiavgiftslova § 48 om det høvet liknings- og avgiftsstyresmaktene har til å krevje kontrollopplysningar frå bankar m.m.

Det er eit hovudmål for skatteetaten at skattar og avgifter blir fastsette korrekt, og at beløp som ikkje er oppgitt, blir avdekte. Innhenting av kontrollopplysningar frå mellom anna bankane er viktig i dette arbeidet. Forslaget tek sikte på å gi ei klarare avgrensing av kva slags opplysningar liknings- og avgiftsstyresmaktene kan krevje frå bankane og andre tilsvarende verksemdar. Samtidig føreslår departementet ei omredigering av likningslova § 6-4.

Etter gjeldande rettsoppfatning er det lagt til grunn at likningslova § 6-4 og meirverdiavgiftslova § 48 har som sitt primære formål å gi likningsstyresmaktene høve til å kontrollere om ein skattyttar har oppfylt si eiga opplysningsplikt overfor likningssty-

resmaktene. Ei meir vidtgåande opplysningsplikt for tredjemann krev ein klar lovheimel.

Omsyn til skatte- og avgiftskontroll, kampen mot økonomisk kriminalitet og internasjonalt skattesamarbeid taler sterkt for at skattestyresmaktene bør ha generell innsynsrett i inn- og utbetalingar på bankkonti m.m. og i dei bilaga som bankane oppbevarer i samband med rørsler på kontiane. Særleg viktig er det å identifisere den andre parten i kontotransaksjonane (medkontrahentane til kontohavaren) og få kjennskap til kva ei inn- eller utbetaling eigentleg gjeld. Desse omsyna må vegast opp mot behovet for konfidensialitet mellom bankane og kundane deira. Konfidensialitet har sin verdi som ein tillitsskapande faktor i kundeforholda og er ein konsekvens av den generelle (men ikkje unntaksfrie) teieplikta til bankane.

Av høyringsinstansane peika Justisdepartementet på at omsynet til personvern og andre verneverdige omsyn ikkje blir tilsidesette med forslaget frå departementet. Datatilsynet og HSH var kritiske til forslaget og bad departementet om å vurdere ei ordning med notifikasjon til tredjemann.

Departementet har vurdert særskilt om rettsvernet til skattyttarane er godt nok sikra i samband med forslaget. Etter departementet si vurdering bør ikkje omsynet til konfidensialitet tilleggjast så stor vekt at det stengjer for innsynsretten til skattestyresmaktene. Det er ikkje noko aktverdig formål at pengar og pengestraumar i norske bankar skal kunne haldast løynde for skattestyresmaktene. Forslaget om innsynsrett vil etablere ein sunn risiko for å bli oppdaga. Denne risikoen vil medverke til at kontohavarane frivillig gir korrekte opplysningar, slik at behovet vert redusert for konkrete krav om innsyn i det materialet bankane sit inne med. Innsynsrett vil føre til ei meir korrekt framferd og ei meir korrekt skattlegging, utan vesentleg større faktisk kontrollintensitet.

Departementet vurderer det slik at ei ordning med notifikasjon til tredjemann vil motverke effekten av forslaget. Norsk Øko-forum har peika på at liknings- og avgiftsstyresmaktene vil vere heilt avhengige av å få opplysningar om tredjemann frå bankane, ettersom rekneskapsmateriale i unndragingstilfella som hovudregel blir halde skjult for likningsstyresmaktene. Bankar og tilsvarende verksemdar vil derfor vere den primære kjelda til opplysningar i arbeidet med å avdekkje og førebygge skatte- og avgiftsunndraging. Departementet sluttar seg til dette synet og legg til grunn at det kan vere eit problem i denne typen saker at skattyttarane prøver å kome seg unna kontrollar. Etter departementet si vurdering gjer dette det nødvendig å få tilgang til opplysningar utan at kontrollobjekta får høve til å områ seg og dermed får ein sjanse til å halde attende eller øydelegge rek-

neskapsmateriale eller på annan måte prøve å kome seg unna kontroll.

Omsynet til konfidensialitet er eit viktig omsyn som etter departementet si oppfatning er sikra ved at skattestyresmaktene har teieplikt når det gjeld mottekne kontrollopplysningar. Vidare er det ein føresetnad at skattestyresmaktene berre gjer bruk av innsynsretten i tilfelle der det er saklege, kontrollmessige grunnar til det.

Departementet har derfor kome til at forslaget i tilstrekkeleg grad tryggjar rettsvernet til skattytarane. I dette ligg det at departementet ikkje ser noko behov for å innføre ei ordning med notifikasjon.

Også det internasjonale skattesamarbeidet har ei liknande sentral målsetjing om å etablere ein oppdagingsrisiko. Innsynsretten for skattestyresmaktene i heimlandet (gjennom samarbeid med skattestyresmaktene i investeringslandet) skal medverke til at midlar plasserte i utlandet og kapitaltransaksjonar til og frå utlandet blir oppgitt korrekt i skatteoppgåvene i heimlandet. Dette reknar ein med vil føre til færre forsøk på unndraging og mindre behov for faktisk kontrollinnsats over landegrensene. Ein generell innsynsrett for norske skattestyresmakter er ein føresetnad for at Noreg skal kunne oppfylle sin del av det internasjonale skattesamarbeidet og kunne be utlandske skattestyresmakter om bankopplysningar vedrørende norske kontohavarar m.m. Tilstrekkeleg innsynsrett i norske bankar blir såleis også ein del av grunnlaget for at det kan utviklast ein tilstrekkeleg høg oppdagingsrisiko i samband med unndraging over landegrensene.

Omsynet til bankane si arbeidsbelastning i samband med krav om innsyn kan under dei nemnde føresetnadene ikkje representere noka vesentleg innvending mot innsynsretten. Som følgje av dei praktiserte avgrensingane i innsynsretten har bankane i dag arbeid med å sladde opplysningar. Når desse avgrensingane blir tekne bort, forenkla det også det arbeidet bankane har i samband med innsynsordninga.

På bakgrunn av dette går departementet inn for at det blir etablert ein generell innsynsrett for skattestyresmaktene gjennom klar lovgiving. Heimelen for innsyn må kome inn både i likningslova og i meirverdiavgiftslova.

Forslaget får som følgje at likningsstyresmaktene vil ta imot meir utfyllande kontrollopplysningar enn i dag. Dette er ein tilsikta verknad av forslaget og vil kunne medverke til at skatte- og avgiftsunndraging blir avdekt. Dette vil kunne føre til meirarbeid for likningsstyresmaktene, men på den andre sida vil forslaget kunne føre til at opplysningane kan framskaffast med mindre ressursbruk. På bakgrunn av dette reknar ein ikkje med at dei administrative konsekvensane for likningsstyresmaktene vil få noko særleg omfang.

Det er grunn til å tru at bankane vil bli påførte ei viss arbeidsbelastning i samband med behandling av krav om innsyn. I dag har bankane arbeid med å sladde opplysningar som følgje av avgrensingane i innsynsretten etter gjeldande rett. Dei føreslåtte lovendingane vil føre til at arbeidet i bankane blir forenkla. Ein reknar derfor med at bankane ikkje vil bli påførte noka vesentleg meirbelastning som følgje av forslaget.

Departementet føreslår at endringane tek til å gjelde straks.

Det visast til proposisjonen for ein nærmare omtale av forslaga.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger og forslag.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet vil her fremheve den trusselen mot effektiv ressursutnyttelse mulig overforbruk av innhenting utgjør. På spørsmål om avgifts- og likningsmyndighetene ikke kunne betale bankenes kostnad ved innhenting av opplysningene, svarte Finansministeren at det var et etablert prinsipp at disse myndigheter ikke betalte for innhenting av dokumentasjon. Disse medlemmer mener det snarere burde etableres et prinsipp der myndighetene betalte for kostnaden de påførte næringslivet ved informasjonsinnhenting. Dette ville medføre en sunn behovsprøving av slik etterspørsel.

Disse medlemmer går på denne bakgrunn inn for at liknings- og avgiftsmyndighetene må betale et gebyr tilsvarende selvkost ved innhenting av opplysninger som ikke er elektronisk arkivert. Disse medlemmer presiserer at det gjennom høringen fremkom at dette ville være en forbigående problemstilling.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at liknings- og avgiftsmyndighetene betaler et gebyr tilsvarende selvkost ved innhenting av opplysninger som ikke er elektronisk arkivert."

4. NYE REGLAR I SKATTEBETALINGSLOVA OM INNHENTING AV KONTROLLOPPLYSNINGAR FRÅ TREDJEPERSONAR

4.1 Sammendrag

Finansdepartementet legg i proposisjonen fram eit forslag om å innføre reglar om innhenting av kontrollopplysningar om ein namngitt arbeidstakar eller andre namngitte personar frå tredjemann, utan hinder

av teieplikt. Det blir også føreslått å innføre reglar om klage og tvangsmulkt.

Skatteoppkrevjaren skal kunne nytte opplysningane når han eller ho kontrollerer om arbeidsgivarane i kommunen gir oppgåver og opplysningar i samsvar med skattebetalingslova og folketrygdlova med tilhøyrande forskrifter. Det same gjeld for plikta til å levere lønns- og trekkoppgåve etter likningslova.

Likningsstyresmaktene har i dag heimel til å innhente ymse slags kontrollopplysningar frå ulike tredjepersonar i medhald av likningslova. På same vis har avgiftsstyresmaktene heimel til å innhente kontrolloppgåver etter meirverdiavgiftslova.

Arbeidsgivarkontrollen er viktig som ledd i det arbeidet det offentlege gjer med innkrevjing av skatt og folketrygdavgift. Gjennom ordninga med forskotstrekk og arbeidsgivaravgift blir det meste av lønnskattlegginga kanalisert gjennom arbeidsgivarane. Lønn er provenymessig det absolutt største av alle skattegrunnlag, og kontrollen med grunnlaget må haldast på eit høgt og aktivt nivå. Den stadlege arbeidsgivarkontrollen har fått eit mindre omfang og ein lågare kvalitet enn det ein har gått ut frå. Innføring av ein heimel til å innhente kontrollopplysningar frå tredjepersonar er eit tiltak som vil kunne sikre ei meir effektiv utnytting av eksisterande kontrollressursar.

Dei opplysningane som det etter forslaget skal bli mogleg å innhente frå ulike tredjepersonar, har arbeidsgivaren sjølv plikt til å gi. Det er derfor ikkje slik at kontrollorgana gjennom dette forslaget får tilgang til nye typar av opplysningar. Tilgangen til opplysningar frå tredjepersonar er særleg viktig der arbeidsgivaren sjølv ikkje kan, eller ikkje vil, gi dei opplysningane vedkomande har plikt til å gi. I slike høve vil opplysningar frå tredjepersonar kunne avkrefte eller stadfeste mistanke om manglande etterleving av regelverket. Tilgang til opplysningar frå tredjepersonar vil også gjere det lettare å påvise feil eller manglar i utrekningar gjort av arbeidsgivarane, i meldingar frå arbeidsgivarane og i oppgjer for skatte- trekk og arbeidsgivaravgift.

Ordninga med innbetaling og melding av skattar og avgifter er i stor grad eit system som byggjer på tillit, og det er viktig å kontrollere at dette systemet fungerer tilfredsstillande i praksis. Å innhente opplysningar via likningsstyresmaktene, noko som er mogleg i dag, blir i mange høve ikkje vurdert som den mest tenlege løysinga. Det kan nemleg føre til at kontrollarbeidet blir forseinka, i tillegg til at likningsstyresmaktene ikkje alltid vil sitje inne med dei ønskete opplysningar. Det er eit stort behov for kontrollopplysningar som ledd i arbeidsgivarkontrollen. Det er snakk om store beløp som skal krevjast inn, og potensialet for økonomisk motiverte unndragingar er minst like stort her som på skatte- og avgiftsområdet

elles. I kontrollsamanheng vil innhenting av opplysningar frå tredjepersonar kunne hjelpe til å avdekkje skatte- og avgiftsunndragingar, i tillegg til å avdekkje andre former for økonomisk kriminalitet. Dersom opplysningane allereie ligg føre på likningskontoret, er det ein føresetnad at skatteoppkrevjaren heller får dei derifrå, slik at ikkje opplysningsgjevaren må levere dei same opplysningane til fleire skatteorgan.

Dei føreslåtte reglane vil føre til at likningsstyresmaktene i større grad enn i dag slepp å svare på førespurnader frå skatteoppkrevjarar i einskildsaker. I staden for å innhente dei aktuelle opplysningane frå likningsstyresmaktene, vil skatteoppkrevjarar med vidare no kunne sende ein direkte førespurnad til ein tredjeperson. I utgangspunktet vil dei nye reglane heller ikkje føre til auka arbeidsmengd for skatteoppkrevjaren, fordi han også etter dei no gjeldande reglane må sende ein førespurnad i kvar konkrete sak. For skattestyresmaktene sett under eitt er det venta at reglane vil gi ein effektiviseringsgevinst.

Ein rett til å innhente opplysningar frå tredjepersonar vil også sikre ei meir effektiv utnytting av eksisterande kontrollressursar. Dei nye reglane gjer at skatte- og avgiftsunndragingar kan blir avdekte i større grad enn tidlegare. Det er venta at ei kvalitativ forbetring av arbeidsgivarkontrollen også vil gi auka skatteinnang. Det er store beløp som kjem inn på lønnsområdet, og jamvel mindre endringar vil kunne gi utslag.

Når det gjeld dei tredjepersonane som det vil vere aktuelt å innhente opplysningar frå, så vil dei allereie i dag ha system for slik utgiving av informasjon, til dømes til likningsstyresmaktene. Det vil vere dei same typane opplysningar som dei aktuelle tredjepersonane i dag gir til likningsstyresmaktene, som det no vil vere aktuelt å sende ein førespurnad til tredjepersonar om i medhald av skattebetalingslova. Som ei følgje av dette forslaget og forslaget i kapittel 3 om endringar i likningslova § 6-4 og meirverdiavgiftslova § 48 vil mellom anna bankane måtte gi meir utfyllande opplysningar enn dei gjer i dag. På den andre sida har bankane i dag ein del arbeid med å sladde dei opplysningane dei leverer ut til likningsstyresmaktene. Dette vil dei no sleppe, og departementet meiner såleis at dei aktuelle tredjepersonane alt i alt ikkje vil bli påførte noka særleg meirbelastning som følgje av forslaga. Det kan likevel tenkjast at dei føreslåtte reglane vil kunne gi ein viss auke i talet på førespurnader, men departementet har vanskeleg for å sjå at det som ei følgje av dei nye reglane må påreknast vesentlege økonomiske eller administrative konsekvensar for dei aktuelle tredjepersonar. Grunnen til det er mellom anna at det i tida framover vil bli lagt stor vekt på at skattestyresmaktene legg til rette for tenlege samarbeidsrutinar mellom dei ulike organa innan-

for skatteetaten, slik at dei same kontrollopplysningane berre blir innhenta ein gong.

Departementet føreslår at endringane tek til å gjelde straks.

Det visast til proposisjonen for ein nærmare omtale av forslaga.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger og forslag.

5. ENDRING AV REGLANE FOR PLIKTA TIL Å BETALE ARBEIDSGIVARAVGIFT FOR HUMANITÆRT ARBEID I UTLANDET

5.1 Sammendrag

5.1.1 Innleiing og bakgrunn for lovforslaget

I folketrygdlova § 23-2 første ledd heiter det at arbeidsgivaren "skal betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som han plikter å innberette".

Plikta til å betale arbeidsgivaravgift er generell, og gjeld med mindre det er gjort særskilde unntak. Dette gjeld også om arbeidet er utført i utlandet av ein arbeidar som bur der. Det synest likevel å ha vore ei viss forvirring kring reglane, noko som har ført til at norske misjonsselskap gjennom ei årrekke ikkje har betalt arbeidsgivaravgift for utsende misjonærar. I Innst. O. nr. 46 (2001-2002), som blei gitt i samband med at den nye eittårsregelen i skattelova blei vedteken, var det ein uttalt føresetnad at ein fekk ei avklaring av regelverket på dette området, og at misjonsselskapa ikkje skulle bli urimeleg skadelidande på grunn av uklare reglar. Finanskomiteen uttalte under pkt. 3.2:

"Komiteen viser til omtalen av arbeidsgiveravgift i proposisjonen [Ot.prp. nr. 50 (2001-2002)] punkt 6.15. I brev fra Finansdepartementet til finanskomiteen 19. april 2002 gjøres det ytterligere rede for reglene om arbeidsgiveravgift etter folketrygdloven med forskrifter. Det fremgår at Sosialdepartementet har gitt forskrift 25. januar 2002 forankret i Stortingets trygdevedtak for 2002, og at forskrift med tilsvarende innhold har vært gitt også for tidligere år. Videre fremgår det at denne forskriften har en ordlyd som er "mindre heldig" idet den forutsetter at det finnes unntak fra plikten til å betale arbeidsgiveravgift, men at et slikt unntak, etter det departementet kjenner til, faktisk ikke eksisterer.

Komiteen viser til at de uklare forskriftsbestemmelsene kan ha bidratt til å skape usikkerhet knyttet til omfanget av plikten til å betale arbeidsgiveravgift o.l., og at praktiseringen av reglene dermed kan ha blitt uensartet. Komiteen forutsetter at de aktuelle uklarhetene fjernes, og at avgiftspliktige og skattytere ikke blir lidende urimelig under at myndighetene har laget uklare regler."

Finansdepartementet meiner at eventuelle uklare punkt i regelverket som følgde av den nemnde forskrifta no er fjerna, gjennom den endringa som Sosialdepartementet gjorde i forskrifta for året 2003 etter tilråding frå Finansdepartementet. Departementet ser likevel at ei endring i praksis i tråd med det gjeldande regelverket kan påføre misjonsselskapa ei særleg stor belastning, ettersom dei gjennom ei årrekke har stelt seg som om dei ikkje hadde avgiftsplikt. Misjonsselskapa har i særleg grad avgrensa høve til å finansiere ei slik avgift. Med bakgrunn i desse vurderingane sende Finansdepartementet i desember 2003 ut på høyring eit forslag til endring av reglane som gjeld plikta for misjonsselskap og kyrkjelydar til å betale arbeidsgivaravgift for utsende misjonærar.

Under høyringa kom det mange reaksjonar på at ein berre gav fritak for plikta til å betale arbeidsgivaravgift for dei med religiøs tilhørsle. Mange av høyringsinstansane fann det underleg at anna humanitært arbeid ikkje skulle fritakast frå arbeidsgivaravgift, og la fram forslag om at ein burde jamstille alle dei organisasjonane som driv humanitært arbeid i utlandet.

Finansdepartementet seier seg samd med fleirtallet av høyringsinstansane på dette punktet, og legg med dette fram eit forslag om ei avgrensa endring av regelverket for arbeidsgivaravgift, slik at misjonsselskap, kyrkjelydar og humanitære organisasjonar ikkje skal betale arbeidsgivaravgift for personar utstasjonerte i meir enn to år i utlandet for å drive humanitært arbeid der. Forslaget omfattar ikkje næringsverksemd eller arbeid innanlands.

5.1.2 Gjeldande rett

Etter folketrygdlova § 23-2 første ledd skal ein arbeidsgivar i Noreg betale arbeidsgivaravgift av lønn og anna godtgjersle for arbeid som han pliktar å rapportere. Dette gjeld også om arbeidet er utført i utlandet av ein medarbeidar som bur der. Plikta til å svare arbeidsgivaravgift av ytingar til personar som bur i utlandet, følgjer plikta til å rapportere lønnsutbetalingar, slik det følgjer av likningslova § 6-2 og tilhøyrande forskrift 19. november 1990 nr. 932. Oppgåveplikta omfattar all utbetaling av arbeidsgodtgjersle, og det er ikkje noko vilkår at den som yter betalinga, sjølv er skattepliktig, eller at mottakaren må vere skattepliktig. Forskrifta gjer ikkje unntak for norske misjonærar eller andre personar som driv humanitært arbeid i utlandet.

Av forskrift 19. november 1990 nr. 932 følgjer det at det er gjort unntak frå rapporteringsplikta for lønn og anna godtgjersle for arbeid dersom utbetalingane skal belastast rekneskapsen for den faste driftstaden til ei norsk bedrift i eit land Noreg har skatteavtale med. Dei fleste humanitære arbeidrarar oppheld seg truleg i land som Noreg ikkje har skatteavtale med. Dessutan er ikkje humanitært arbeid næ-

ringsverksemd, noko som er eit vilkår for at ein kan etablere ein fast driftsstad. Misjonærar eller andre humanitære arbeidarar i utlandet vil dermed ikkje vere fritekne frå rapporteringsplikta etter reglane i likningslova § 6-2 og forskrifta, og arbeidsgivarane deira er såleis heller ikkje fritekne frå plikta til å svare arbeidsgivaravgift etter folketrygdlova § 23-2.

Unntaksregelen i folketrygdlova § 23-2 sjuande ledd inneber at velgjerdorganisasjonar og allmennnyttige institusjonar, medrekna misjonsselskap og humanitære organisasjonar, er fritekne frå plikta til å svare arbeidsgivaravgift dersom dei samla lønnsutgiftene for organisasjonen er på under 300 000 kroner og lønnsutbetalinga for den einskilde arbeidstakaren ikkje kjem over 30 000 kroner. Utover dette finst det etter gjeldande rett ingen unntak frå plikta til å svare arbeidsgivaravgift for personar som driv humanitært arbeid. Reglane for plikta til å betale arbeidsgivaravgift er såleis i dag generelle, og det er ikkje gjort nokre unntak for særgrupper eller særinteresser.

5.1.3 Synspunkt frå høyringsinstansane

Finansdepartementet sende 12. desember 2003 ut på høyring eit forslag til endring av reglane for arbeidsgivaravgift for misjonsselskap og kyrkjelydar. Forslaget i høyringsnotatet var såleis snevrare enn det forslaget departementet gjer framlegg om i denne proposisjonen. Fristen for å kome med merknader blei sett til seks veker, ettersom departementet tek sikte på å få på plass lovendringa før første terminfall for arbeidsgivaravgift i 2004.

23 høyringsinstansar har uttalt seg i høyringsrunnen. I tillegg har Human-Etisk Forbund uttalt seg i saka.

Misjonssalliansen, Norsk Luthersk Misjonssamband, Det Norske Misjonsforbund, Normisjon, NORME, Den Norske Israelmisjon, Den Evangelisk Lutherske Frikirke og Kristen-Norges Innkjøpsfellesskap stiller seg alle positive til forslaget. Dei er særleg nøgde med at departementet legg til grunn at ei endring av praksis vil innebere ei stor økonomisk belastning for misjonsselskapa. Desse høyringsinstansane foreslår jamvel at ein endrar forslaget til ny lovtekst frå "... når oppholdet i utlandet varer i minst to år" til "... når oppholdet i utlandet varer i minst ett år". Grunnen til at misjonsselskapa ønskjer å gjere denne endringa, er at ein då knyter føresegna om opphald i utlandet for misjonærar opp mot den såkalla eittårsregelen i skattelova. Norsk Luthersk Misjonssamband meiner at ei slik endring heller ikkje vil ha nokon store provenyverknader, ettersom dei fleste misjonæranne har kontraktar i utlandet på 2 - 4 år. Norsk Luthersk Misjonssamband, Normisjon, NORME, Den Norske Israelmisjon og Kristen-Norges Innkjøpsfellesskap ønskjer òg at departementet vur-

derer å gi amnesti for eldre saker som ikkje er endeleg avgjort i likningsnemnd eller ved domstolane.

Det Norske Misjonsselskap er positive til forslaget og meiner at det vil rydde opp i uklare reglar. Det Norske Misjonsselskap støttar opp om forslaget om eit vilkår om opphald i utlandet på minst to år, ettersom det vil imøtekomme dei behova som er knytte til langsiktig teneste i utlandet. Vidare ønskjer ein at forslaget blir gjort generelt, slik at det - i tillegg til å gjelde for misjonsorganisasjonar og religiøse kyrkjelydar - også vil gjelde for personell som arbeider i humanitære, filantropiske og religiøse organisasjonar.

Den norske Kyrkja v/Kyrkjerådet er òg positive til forslaget. Dei meiner likevel at reglane ikkje bør vere religiøst diskriminerande eller diskriminerande i forhold til andre typar av frivillig humanitært arbeid. Vidare støttar Kyrkjerådet forslaget om at lovendringa blir avgrensa til dei tilfella der opphaldet i utlandet varer i minst to år, ettersom ein gjennom dette sikrar ein historisk kontinuitet.

Human-Etisk Forbund stiller seg kritiske til forslaget som var på høyring. Dei seier seg lei for at departementet gjennom forslaget ikkje tek omsyn til andre trus- og livssynssamfunn. Dei tykkjer derfor at forslaget er heilt uakseptabelt. Forbundet meiner at formuleringane i ei lovendring som gir særlege økonomiske fordelar, må vere så allmenne at dei omfattar alle livssyn og livssynsorganisasjonar. Human-Etisk Forbund insisterer på at forslaget blir vurdert opp mot dei forpliktingane staten har i forhold til menneskerettane og kravet om ikkje-diskriminering, og at det blir gjort så allment at det ikkje utelét andre religiøse livssyn enn det kristne eller sekulære livssynet.

Sjømannskyrkja er i utgangspunktet positive til forslaget. Dei ønskjer likevel ei presisering av ein del punkt i forslaget. Mellom anna ønskjer dei at ein i lovteksten tek inn ei presisering om at religiøst arbeid er omfatta, og at ein byter ut ordet misjonær med person.

Kultur- og kyrkjedepartementet meiner at lovendringa også bør omfatte Sjømannskyrkja og alle religiøse kyrkjelydar.

Norsk Folkehjelp, Kirkens Nødhjelp, Redd Barne, Flyktningerådet og Norges Røde Kors er imot forslaget på prinsipielt grunnlag. Desse høyringsinstansane saknar ei sakleg og prinsipiell grunngeving for at ein ikkje behandlar tilsette i alle norske humanitære organisasjonar likt.

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) er skeptiske til forslaget og viser til det som er sagt i merknaden frå Skatteetatens Landsforening (SkL). Skatteetatens Landsforening stiller seg undrande til at ei gruppe som i ei årrekke ikkje har halde seg til reglane, skal tilgodesjåast på ein slik måte. Dei seier òg at det blir feil å avgrense lovendringa til organisa-

sjonar av religiøs art. SkL ser det som ei oppsmuldring av reglane om ein lagar særskilde reglar for visse grupper innanfor kategorien velgjerdsorganisasjonar og allmennyttige organisasjonar. SkL foreslår at dersom det skal gjerast ei endring, så må i staden folkestrygdlova § 23-2 åttande ledd endrast ved at dei beløpsgrensene som er sette for velgjerdsorganisasjonar og allmennyttige institusjonar, blir auka til eit akseptabelt nivå. Da kan ein forankre regelendringa i skatteevneprinsippet.

Skattedirektoratet har denne merknaden til forslaget:

"Finansdepartementets forslag innebærer at regelverket på dette området blir ytterligere komplisert og dermed vanskeligere å håndtere for ligningsmyndighetene. Etatens erfaring tilsier at et unntak fra arbeidsgiveravgiftsplikten for en gruppe lett vil føre til en rekke grensedragningsproblemer. I denne sammenheng kan bl.a. nevnes spørsmål om hva som skal regnes som misjonsorganisasjon, religiøs menighet og humanitært eller filantropisk arbeid."

Vidare skriv direktoratet:

"For misjonærer som oppholder seg i et annet EØS-land, vil trygdeforholdene, og dermed plikten til å betale sosiale avgifter, følge reglene i Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71. Direktoratet har forstått disse reglene slik at de innebærer at en person er omfattet av trygdelovgivningingen enten i Norge (som pliktig trygdet) eller i utlandet. Dersom et avgiftsfritak for misjonærer bare skal omfatte personer som er frivillig trygdet i Norge, forstår vi det slik at alle arbeidstakere i EØS-land vil falle utenfor.

(...) Etter direktoratets oppfatning bør det gjøres oppmerksom [på] i forarbeidene til en eventuell lovendring at et fritak for arbeidsgiveravgift ikke gjelder i de tilfeller det foreligger avgiftsplikt i et annet EØS-land etter reglene i Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71.

(...) Dersom et eventuelt avgiftsfritak utformes slik at det også vil omfatte personer som oppholder seg i et annet EØS-land, må det påses at de nye reglene ikke er i strid med EØS-avtalen."

I tillegg til desse merknadene har Skattedirektoratet også nokre merknader til korleis ein skal rekne ut lengda av opphaldet i utlandet.

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH) støttar forslaget. HSH meiner likevel at forslaget bør utvidast til å gjelde for alle frivillige organisasjonar som har arbeidarar i utlandet utstasjonerte der i meir enn to år.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) kan ikkje godta ei slik særskild behandling av religiøse organisasjonar, og foreslår derfor at regelendringa blir gjort gjeldande for både religiøse og humanitære organisasjonar.

Næringslivets Hovudorganisasjon (NHO) peiker på at reglane for arbeidsgivaravgift er generelle, og at det lenge har vore ei avgiftspolitisk linje at ein ikkje

brukar selektive avgiftslempingar som statsstønad til særskilde interesser eller særskilde grupper. NHO kan derfor på prinsipielt grunnlag ikkje gå inn for forslaget.

5.1.4 *Vurderingar og forslag frå departementet si side*

Likningsstyresmaktene har avdekt svikt i misjonsselskapa si rapportering og innbetaling av arbeidsgivaravgift for utsende misjonærer. Styresmaktene reagerte etter at det blei gjennomført bokettersyn hos eitt av misjonsselskapa. Der blei det avdekt at det ikkje hadde vore betalt arbeidsgivaravgift eller gjennomført lønnsrapportering for misjonærane.

Den avdekte svikten i rapportering og innbetaling av arbeidsgivaravgift frå misjonsselskapa si side for misjonærer utstasjonerte i utlandet, førte til at Stavanger tingrett den 2. april 2003 sa dom i sak mellom eit misjonsselskap og Staten v/Rogaland fylkesskattekontor. I dommen la retten til grunn at misjonsselskapet er arbeidsgivaravgiftspliktig for utsende misjonærer. Dommen er anka inn for Gulating lagmannsrett, og ein reknar med at han blir behandla hausten 2004.

Misjonsselskapet har mellom anna støtta seg til at det har vore ein langvarig praksis for at misjonsselskap ikkje har måtta svare arbeidsgivaravgift for utsende misjonærer. Det er nok rett som misjonsselskapet hevdar, at misjonsselskapa gjennom ei årrekke verken har rapportert lønn eller svart arbeidsgivaravgift for utsende misjonærer. Dette har ikkje vore medvite godkjent av likningsstyresmaktene. Innbetaling av arbeidsgivaravgift byggjer på sjølvdeklaring, og likningstyresmaktene held seg til dei opplysningane som arbeidsgivaren sjølv gir. Styresmaktene er i denne samanhengen i første omgang kommune-kasseraren. Det er dermed først ved ein kontroll eller eit bokettersyn at styresmaktene kan oppdage slik manglande betaling av arbeidsgivaravgift.

Eit anna argument misjonsselskapa har nytta til fordel for den praksisen dei har følgd, er knytt til den årlege forskrifta gitt av Sosialdepartementet om avgifter til folketrygda for misjonærer og andre som er opptekne i folketrygda i medhald av folketrygdlova § 2-8 - frivillig medlemskap i trygda. Denne forskrifta regulerer særskilde trygdeavgiftssatsar for den persongruppa som er omfatta av forskrifta. Forskrifta er, i samband med skattevedtaka, blitt vedteken med likelydande ordlyd kvart år fram til 2003. Etter § 1 i forskrifta slik ho var fram til 2003, skal dei særlege satsane berre gjelde når arbeidsgivaren ikkje pliktar å betale arbeidsgivaravgift og dessutan ikkje tek på seg å betale ei slik avgift. Føresegna har dermed ikkje sjølv gitt noko fritak frå betaling av arbeidsgivaravgift, men det kan sjå ut til at ho har hatt som føresetnad at det er bestemt andre stader i regelverket at mi-

sjonsselskap kan vere fritakne frå plikta til å betale arbeidsgivaravgift. Ei slik føresegn har ikkje vore gitt. Den aktuelle forskrifta har heller ikkje gitt uttrykk for at misjonsselskapa har vore fritakne frå plikta til å rapportere lønna til misjonærar i utlandet. Departementet vil derfor presisere at misjonsselskapa skal følgje dei vanlege reglane for lønnsrapportering etter likningslova med tilhøyrande forskrifter. Den lovendringa som departementet føreslår, er ikkje meint å fritak dei frå plikta til lønnsrapportering.

Det synest klart at misjonsselskapa i ei årrekke - i strid med reglane - har late vere å betale arbeidsgivaravgift for misjonærar i utlandet. Ei endring av praksis vil derfor kunne føre til ei stor økonomisk belastning for selskapa. Departementet føreslår derfor ei endring av reglane om den plikta misjonsselskap og religiøse kyrkjelydar har til å svare arbeidsgivaravgift for misjonærar utstasjonerte i utlandet. Etter at forslaget har vore på høyring, ser departementet at eit fritak som berre er avgrensa til misjonsselskap og religiøse kyrkjelydar, ikkje vil vere tenleg. Også andre organisasjonar som driv humanitært eller filantropisk arbeid, bør nytte godt av ei slik regelendring, ettersom dei i mange tilfelle ikkje vil vere betre stilte økonomisk enn misjonsselskap eller kyrkjelydar. Dessutan bør det vere slik at ein behandlar humanitært arbeid likt, uavhengig av om det skjer i regi av ein organisasjon med religiøs tilknytning eller ikkje. Departementet føreslår derfor at ein endrar reglane for arbeidsgivaravgift slik at heller ikkje humanitære organisasjonar skal betale arbeidsgivaravgift for personar som er sende til utlandet for å drive humanitært eller filantropisk arbeid der. Forslaget omfattar ikkje næringsverksemd eller arbeid innanlands.

Den ovanfor nemnde forskrifta frå Sosialdepartementet som misjonsselskapa sjølve har støtta seg til når dei ikkje har betalt arbeidsgivaravgift, avgrensar virkeområdet til å gjelde for opphald i utlandet i minst to år. Departementet meiner derfor at ei lovendring som endrar reglane for betaling av arbeidsgivaravgift også skal gjelde for opphald i utlandet i minst to år. Ved å avgrense regelen til opphald i utlandet som varer i minst to år, vil regelen om fritak frå plikta til å betale arbeidsgivaravgift bli i samsvar med det misjonsselskapa sjølve har oppgitt at dei har halde seg til. Fleire høyringsinstansar har kome med innvendingar mot kravet til opphald på to år. Dei meiner at ein i staden bør setje grensa til eitt år, slik at ho blir i samsvar med den såkalla eittårsregelen i skattelova. Departementet viser til at det ikkje er ein nødvendig samanheng mellom arbeidsgivaravgift og skatt. Det kan derfor ikkje vere noko i vegen for at ein set eit vilkår om opphald i to år for å kome inn under reglane for fritak frå arbeidsgivaravgift, uavhengig av eittårsregelen. Det har heller ikkje vore meininga med forslaget å setje misjonsselskapa og kyrkjelyda-

ne i ein enda gunstigare situasjon enn dei så langt har vore i praksis. Ved å setje eit krav til opphald i utlandet på minst to år, sikrar ein også ein historisk kontinuitet i forhold til den forskrifta som misjonsselskapa har støtta seg til. Departementet føreslår derfor at ein held fast ved vilkåret om at fritak frå arbeidsgivaravgift berre skal gjelde for personar som har opphald i utlandet i minst to år.

Departementet reknar med at det vil vere tenleg at opphaldet i utlandet inntil vidare blir utrekna på same måten som etter eittårsregelen i skattelova, sjølv om det er eit vilkår om opphald i utlandet i to år for å kome inn under fritaket frå arbeidsgivaravgift. Avgiftsfritaket tek til å gjelde frå og med dag éin, så fram ein kan vise til at opphaldet skal vare i minst to år. For arbeidarar som allereie er i utlandet, vil opphald i utlandet også før lovendringa tek til å gjelde, kunne reknast med til opphaldet.

Departementet føreslår at det blir innteke ein forskriftsheimel for departementet til å avgrense, utfylle og gjennomføre avgiftsfritaket.

5.1.5 Økonomiske konsekvensar av forslaget

I forslaget som blei sendt ut på høyring, la departementet til grunn at eit fritak frå arbeidsgivaravgift for arbeidstakarar med arbeid i utlandet knytte til misjonsorganisasjonar, i praksis ikkje ville innebere eit tap av skatteinntekter for staten. Dette heng saman med den lovstridige praksisen for misjonærar som har vore fram til i dag. Ei utviding av fritaket til også å gjelde andre humanitære organisasjonar som har arbeidarar utstasjonert i utlandet i minst to år, vil truleg redusere statens inntekter med 5 mill. kroner i 2004.

Den samla skattefordelen som følgje av avgiftsfritaket for organisasjonane er da på svært usikkert grunnlag berekna til mellom 20 og 25 mill. kroner i 2004.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at plikten til å svare arbeidsgivaravgift er generell, og gjelder med mindre det er gjort særskilte unntak. Dette er regulert i folketrygdloven § 23-2. Regjeringen redegjør i proposisjonen for at det synes som om norske misjonsorganisasjoner gjennom en årrekke ikke har betalt arbeidsgivaravgift for utsendte misjonærar. Komiteen vil i denne sammenheng vise til behandlingen av Ot.prp. nr. 50 (2001-2002), der komiteen påpekte at uklare forskriftsbestemmelser knyttet til reduserte trygdesatser for misjonærar med stor sannsynlighet har ført til uklarhet og usikkerhet når det gjelder plikten til å betale arbeidsgivaravgift. Komiteen viser i denne sammenheng til at aktuell forskrift ble endret ved første anledning etter dette.

Komiteen forutsatte i Innst. O. nr. 46 (2001-2002) at nevnte uklarheter skulle fjernes, og at "av-

giftspliktige og skattytere ikke blir lidende urimelig under at myndighetene har laget uklare regler".

Komiteens flertall, alle unntatt Sosialistisk Venstreparti, støtter derfor Regjeringens forslag om å endre reglene for plikten til å betale arbeidsgiveravgift for misjonsorganisasjonenes arbeid i utlandet. Etter flertallets vurdering skaper dette tydelige og klare regler, samtidig som misjonsorganisasjonene ikke blir urimelig skadelidende.

Flertallet viser til at Regjeringen foreslår at fritaket for å betale arbeidsgiveravgift også gjøres gjeldende for humanitære organisasjoner som driver religiøst, humanitært eller filantropisk arbeid i utlandet. Flertallet slutter seg til dette forslaget, og støtter likebehandlingen av religiøse organisasjoner og andre humanitære organisasjoner. Flertallet viser til at humanitære organisasjoner ikke har hatt samme uklarheter hva angår forskrifter, og følgelig har betalt arbeidsgiveravgift. Flertallet viser til at Regjeringens forslag til lettelse derfor fører til en reell bedre økonomisk situasjon for disse organisasjonene, og at provenyanslaget er 5 mill. kroner. Flertallet vil også understreke at endringen i loven ikke gjelder næringsvirksomhet eller innenlands arbeid.

Flertallet viser til at Regjeringens forslag kun innebærer fritak for personer som er utstasjonert i mer enn to år. Flertallet støtter dette forslaget, og peker på at en slik langsiktighet sikrer historisk kontinuitet i personens arbeid i utlandet. Flertallet viser videre til at dette er i samsvar med den praksis organisasjonene tidligere har lagt til grunn. Flertallet deler videre Regjeringens syn på praktiseringen av to-årsregelen, der regelen tar til å gjelde fra dag en, så fremt en kan vise til at oppholdet er ment å vare i minst to år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet sier seg enig i behovet for avklaring i regelverket og støtter derfor forslaget om fritak for arbeidsgiveravgift for misjonsorganisasjoner og humanitære organisasjoner.

Disse medlemmer synes imidlertid at et slikt fritak også bør vurderes for alle andre som jobber mer enn 2 år i utlandet og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en vurdering om innføring av fritak for arbeidsgiveravgift for alle som har arbeidsopphold på mer enn 2 år i utlandet."

Disse medlemmer ser det som svært positivt at norske arbeidstakere kan få internasjonal erfaring ved å ta arbeid i utlandet og er opptatt av å legge forholdene best mulig til rette for dette. Disse

medlemmer viser til at en viktig forutsetning for dette er at vi har et konkurransedyktig skattesystem for nordmenn som tar arbeid i utlandet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en gjennomgang av hvor konkurransedyktig skattesystemet er for nordmenn som tar arbeid i utlandet. "

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti viser til desse medlemmene sitt prinsipielle syn om å gi økonomisk støtte til organisasjonar og føremål ein er for, gjennom direkte tilskott løyvd i statsbudsjettet og ikkje gjennom utholing av skatte- og avgiftsregelverket. Desse medlemmene viser til at Regjeringa òg ser ut til å dele dette synet, m.a. i Innst. S. nr. 122 (2003-2004) der finansministeren i brev til finanskomiteen av 9. februar 2004 skriv at:

"Omsynet til eit enkelt skattesystem talar for at ein bør unngå frådrag i inntekt som ikkje har direkte samanheng med å opptene inntekta. For å sikre størst mogleg samanheng mellom faktisk inntekt og skattepliktig inntekt, bør økonomisk støtte til spesielle formål normalt gjevast gjennom direkte støtte framfor særskilte frådrag i inntekt. Som hovudregel vil også støtta vere meir målretta dersom den vert gitt gjennom direkte støtte enn gjennom særskilte frådrag eller andre særordningar i skattesystemet."

Finansministeren skriv i brev av 10. mars 2004 til Sosialistisk Venstreparti at grunnen til at Regjeringa no likevel har fremja forslag om fritak for plikta til å betale arbeidsgivaravgift for humanitært arbeid i utlandet, er at Finanskomiteen i Innst. O. nr. 46 (2001-2002) uttala at :

"Komiteen forutsetter at de aktuelle uklarhetene fjernes, og at avgiftspliktige og skatteyttere ikke blir lidende urimelig under at myndigheten har laget uklare regler."

Desse medlemmene kan ikkje sjå at denne merknaden skal leie til eit forslag om lovendring med verknad frå 1. januar 2004, og vil peike på at i alle fall desse medlemmene var av den oppfatning at organisasjonane ikkje skulle lide urimeleg for den tida styresmaktene hadde vedtatt uklare reglar, altså burde merknaden leie til eit forslag med verknad for fortid. Regjeringa skriv sjølv i Ot.prp. nr. 34 (2003-2004) at eventuelle uklare punkt i regelverket som følgde av den nemnde forskrifta no er fjerna. Då vert det for desse medlemmene vanskeleg å skjønne korleis Regjeringa kan hevde at forslaget til lov fremja i denne proposisjonen, og som ikkje har tilbakevirkande kraft, løyser utfordringa for dei organisasjonar

som ikkje har betalt arbeidsgivaravgift i tida med uklare reglar.

Desse medlemene vil peike på at eit forslag om amnesti for perioden med uklare reglar ville vere ei meir nærliggjande løysing i høve finanskomiteen sin merknad i Innst. O. nr. 46 (2001-2002).

Desse medlemene vil difor gå imot Regjeringa sitt forslag, og be Regjeringa syte for at avgiftspliktige og skatteytarar ikkje blir lidande urimeleg under at styresmaktene tidlegare har laga uklare reglar.

6. ENDRING I ARTISTSKATTELOVA

6.1 Sammendrag

Etter dei nye reglane om skattemessig bustad vil ein person som oppheld seg i Noreg i meir enn 183 dagar i kva som helst 12-månadersperiode, bli rekna som skattemessig busett her. Alternativt vil opphald på meir enn 270 dagar i kva som helst 36-månadersperiode føre til at personen blir rekna som skattemessig busett.

Det er naturleg at skattlegginga av utanlandske artistar følgjer dei nye reglane om skattemessig bustad. Departementet føreslår derfor at ein utanlandsk artist blir skattlagt etter dei særlege artistskattereglane så lenge personen ikkje blir rekna som busett her etter dei alminnelege skattereglane. Skattlegging etter artistskattelova vil falle bort dersom artisten oppfyller vilkåra for å bli rekna som skattemessig busett etter dei nye reglane i skattelova § 2-1 andre ledd. På same måten som i dag bør likevel den skatten som er trekt etter artistskattelova § 7 for inntektsåra før det inntektsåret da artisten blei rekna som busett her, rekna som endeleg skatt utan likning.

Departementet viser til det vedlagte forslaget til endring i artistskattelova § 1.

6.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

7. RETTING AV MEIRVERDIAVGIFTSLOVA § 63

7.1 Sammendrag

Frå 1. april 2002 blei meirverdiavgiftslova § 16 første ledd nr. 14 oppheva. Samtidig blei § 16 første ledd nr. 15 nytt nr. 14. Dette skjedde utan at meirverdiavgiftslova § 63, som stiller opp fritak for meirverdiavgift ved innførsel, blei endra. Innførselsfritaka i § 63 er gjennomførte ved at det blir vist til dei særskilde fritaka ved innanlands omsetning. Dette gjeld mellom anna meirverdiavgiftslova § 16 første ledd nr. 15. § 63 peikar derfor no til feil regel. Dette var ikkje meininga, og departementet føreslår at dette

blir retta opp. Vi viser til forslag om endring av meirverdiavgiftslova § 63.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

8. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen sørge for at liknings- og avgiftsmyndighetene betaler et gebyr tilsvarende selvkost ved innhenting av opplysninger som ikke er elektronisk arkivert.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen legge fram en vurdering om innføring av fritak for arbeidsgiveravgift for alle som har arbeidsopphold på mer enn 2 år i utlandet.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen legge fram en gjennomgang av hvor konkurransedyktig skattesystemet er for nordmenn som tar arbeid i utlandet.

9. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran, og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak:

A.

vedtak til lov

om endringer i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt

I lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt gjer ein desse endringane:

I

Ny § 47a skal lyde:

§ 47a

1. Ved utførelsen av arbeidsgiverkontrollen etter § 47, plikter banker etter krav fra skatteoppkreveren, å gi opplysninger om navngitt arbeidsgivers skattetrekkkonto, samt eventuell bankgaranti etter § 11 nr. 4. På samme vilkår har
  - a. finansinstitusjoner (jf. lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet § 1-3) og andre som driver utlånsvirksomhet eller låneformidling som næring,

- b. verdipapirforetak (jf. lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 1-4) og andre som har penger til forvaltning, og
- c. pensjonskasser
- plikt til å gi opplysninger om innskudds- og gjeldskonti som navngitt person, bo, selskap eller innretning har eller disponerer i vedkommende institusjon. Ved innhenting av opplysninger etter første og andre punktum plikter de å gi opplysninger om underbilag og transaksjoner, herunder hvem som er parter i transaksjonene.
2. Enhver som utfører eller har utført arbeid eller oppdrag for arbeidsgiveren, plikter på samme vilkår som i nr. 1 første punktum å gi opplysninger om sitt tjenesteforhold eller oppdrag knyttet til arbeidsgiveren.
  3. Næringsdrivende plikter på samme vilkår som i nr. 1 første punktum å gi opplysninger om ethvert økonomisk mellomværende som vedkommende har eller har hatt med arbeidsgiveren, når opplysningene knytter seg til begge parters virksomhet. Det kan kreves opplysning om og spesifisert oppgave over varelevering og -kjøp, tjenester, vederlag og andre forhold som knytter seg til mellomværendet og oppgjøret for dette (dette gjelder også omsetning som er skjedd gjennom mellommann).
  4. Også skattefogden og den som har fått fullmakt fra skattefogden eller skatteoppkreveren til å foreta bokettersyn etter § 47, kan kreve opplysninger etter nr. 1, nr. 2 og nr. 3 i denne bestemmelsen.

Ny § 47b skal lyde:

§ 47b

1. Den som får pålegg om å gi opplysninger etter § 47a, kan klage over pålegget dersom vedkommende mener at han ikke har plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget.
2. Klage, som kan være muntlig, må fremsettes straks når den pålegget angår er til stede, og elters innen tre dager.
3. Den som har gitt pålegget, skal enten omgjøre det, eller snarest mulig legge klagen frem for nærmeste overordnede forvaltningsorgan til avgjørelse.
4. Ligningsloven §§ 3-6 nr. 4 og 3-7 gjelder tilsvarende.

Ny § 47c skal lyde:

§ 47c

1. Skattedirektoratet og skattefogden kan pålegge den som ikke har etterkommet plikten til å gi opplysninger etter § 47a, å oppfylle sin plikt under en daglig løpende tvangsmulkt.

2. Pålegg til selskap, forening, innretning eller organisasjon rettes til styret, og sendes hvert medlem i rekommandert brev. Tvangsmulkten kan inndrives så vel hos medlemmene av styret som hos selskapet, foreningen, innretningen eller organisasjonen.
3. Pålegget kan påklages til Skattedirektoratet innen 3 uker.
4. Mulkten tilfaller statskassen.
5. Skattebetalingsloven § 33 gjelder ved inndrivning av tvangsmulkt ilagt etter denne bestemmelsen.
6. Departementet, eller den det gir fullmakt, kan i særlige tilfeller ettergi påløpt mulkt.

II

Endringane under I trer i kraft straks.

B.

vedtak til lov

om endringar i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift

I lov av 19. juni 1969 om merverdiavgift gjer ein desse endringane:

I

§ 48 første ledd skal lyde:

Finansinstitusjoner (jf. lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet § 1-3) og andre som driver utlånsvirksomhet eller låneformidling som næring, verdipapirforetak (jf. lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 1-4) og andre som har penger til forvaltning og pensjonskasser plikter på avgiftsmyndighetenes forlangende å gi opplysning om navngitt næringsdrivendes midler som has til forvaltning og om avkastning av disse, om innskudds- og gjeldskonti, deposita og andre økonomiske mellomværende med navngitt næringsdrivende. Opplysningsplikten etter første punktum omfatter også opplysninger om underbilag og annen dokumentasjon til transaksjoner, herunder hvem som er parter i transaksjonene. Postoperatører plikter på avgiftsmyndighetenes forlangende å gi opplysninger om pengeforsendelse ved verdibrev for navngitt person, bo, selskap eller innretning.

§ 63 første ledd første punktum skal lyde:

Det skal ikke betales avgift ved innførsel av varer som nevnt i § 5 første ledd nr. 3, § 5 b første ledd nr. 4 bokstav d, § 16 første ledd nr. 7, 8 og 14 og § 17 første ledd nr. 1.

II

Endringane under I tek til å gjelde straks.

C.

vedtak til lov

om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven)

I lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjer ein desse endringane:

I

§ 3-13 ny nr. 6 skal lyde:

6. *Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger om fødselsnummer for personlig skattyter eller organisasjonsnummer for upersonlig skattyter, navn, adresse, den fastsatte nettoformue og nettoinntekt, skatter og avgifter kan gis til finansinstitusjoner (jf. lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet), forsikringsvirksomhet (jf. lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet) og kredittopplysningsvirksomhet. Med kredittopplysningsvirksomhet menes virksomhet som består i å gi meddelelse som belyser kredittverdighet og økonomisk vederheftighet. Disse virksomhetenes bruk av opplysningene skal følge reglene i lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger. Departementet kan gi forskrift til utfylling av denne bestemmelsen.*

Likningslova § 3-13 nr. 6 blir nytt nr. 7.

§ 6-4 skal lyde:

§ 6-4 Om fordringer og gjeld m.v.

1. Enhver skyldner eller fordringshaver plikter etter krav fra ligningsmyndighetene å gi opplysninger om tilgodehavende og gjeld som navngitt person, bo, selskap eller innretning har, og om renter, provisjoner mv. som knytter seg til fordringen eller gjelden.
2. *Plikt til å gi oppgave over innskuddskonti og lånekonti har:*
  - a. *finansinstitusjoner (jf. lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet § 1-3), og andre som driver utlånsvirksomhet eller låneformidling som næring,*
  - b. *verdipapirforetak (jf. lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 1-4) og andre som har penger til forvaltning og*
  - c. *pensjonskasser.*

Oppgavene skal gis ukrevet og skal vise den enkelte kundes innestående og utestående beløp for hver konto pr. 1. januar eller ved oppgjør av kontoen i løpet av foregående år. Oppgaven skal også vise renter påløpt siste år, jf. skatteloven § 14-2, jf. § 14-20. Departementet kan ved forskrift

begrense oppgaveplikten og gi nærmere bestemmelser om oppgavens innhold, hvordan de skal gis og innleveringsfrist.

3. *Institusjoner som nevnt i nr. 2, plikter etter krav fra ligningsmyndighetene å gi opplysning om midler som de har til forvaltning for navngitt person, bo, selskap eller innretning og om avkastning av midlene. De plikter også å gi opplysning om innskudds- og gjeldskonti, deposita, formidling og andre mellomværender. Opplysningsplikten etter første og annet punktum omfatter også opplysninger om underbilag og annen dokumentasjon til transaksjonene, herunder opplysninger om hvem som er parter i transaksjonene. Postoperatører plikter etter krav fra ligningsmyndighetene å gi opplysninger om pengeforsendelse ved verdibrev vedkommende navngitt person, bo, selskap eller innretning.*
4. *Skattedirektoratet eller den direktoratet gir fullmakt, kan kreve opplysninger som nevnt i nr. 2 og 3 om ikke navngitt person mv.*
5. *Oppgavepliktige som nevnt i nr. 2 og 3 plikter etter nærmere spesifikasjoner fra Skattedirektoratet ukrevet å gi opplysninger om kontonummer som er aktuelle for overføring av eventuelle tilgodebeløp etter skatteavregning.*

Likningslova § 8-8 om skatteliste skal lyde:

§ 8-8 Skatteliste

1. *Når ligningen er ferdig, utarbeides det en liste for hver kommune over alle som det er foretatt ligningsfastsettelse for. Det kan gis innsyn i og utskrift av opplysninger i listen så langt det følger av bestemmelsen her. Offentlighetsloven får ikke anvendelse ved begjæring om innsyn i slike lister.*
2. *Skattelisten skal inneholde den enkelte skattyters navn, poststed, fødselsår for personlig skattyter, organisasjonsnummer for upersonlig skattyter, den fastsatte nettoformue og nettoinntekt, skatter og avgifter. Skattelisten skal ikke inneholde opplysninger om personer med adresse som er sperret i henhold til bestemmelse gitt i eller i medhold av lov om folkeregistrering av 16. januar 1970 nr. 1.*

Personlig skattyter og slik skattyters bo skal bare tas med i listen for den kommune hvor vedkommende er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 eller § 3-4.

Liste over personlige og upersonlige skattytere kan legges ut til forskjellig tidspunkt.

For skattyter som ligned etter § 2-4, skal vedkommende sentralskattekontor legge ut en liste over alle som det er foretatt ligningsfastsettelse for.
3. *Skattelisten legges ut på ligningskontoret til al-*

minnelig ettersyn i tre uker. Ligningssjefen kan bestemme at skattelisten også skal legges ut på annet kontor hvor ligningskontoret er representert. Utlegging av skatteliste kunngjøres. Det er ikke tillatt å kopiere, fotografere eller å benytte elektroniske hjelpemidler for å avlese opplysninger i den utlagte skattelisten.

Skattedirektoratet kan gjøre skattelisten tilgjengelig på Internett i den perioden listen er lagt ut på ligningskontoret. Søk i denne listen kan bare gjennomføres når skattyters navn og poststed oppgis. Skattedirektoratet gir nærmere retningslinjer om hvordan slik publisering skal skje.

På anmodning skal opplysninger fra skattelisten om den enkelte skattyter gis skriftlig til ham selv, ektefelle, dødsbo, konkursbo eller domstol. Slike opplysninger kan også i rimelig utstrekning gis skriftlig til andre. Den som ønsker opplysninger, må oppgi skattyters navn og poststed. Skattedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer om utlevering av slike opplysninger.

4. *Departementet kan gi forskrifter til utfylling av bestemmelsene her.*

II

Endringane under I tek til å gjelde straks.

D.

vedtak til lov

om endring i lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v.

I lov av 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. gjer ein denne endringa:

I

§ 1 andre ledd skal lyde:

Skatteplikt etter denne lov faller bort, og avløses av skatteplikt etter skatteloven, når vilkårene i skat-

teloven § 2-1 annet ledd for å anses som bosatt, er oppfylt. Trukket skatt etter denne lov § 7 omgjøres da til forskudd på skatt etter skattebetalingsloven, men bare for så vidt gjelder trukket skatt i det inntektsåret artisten blir ansett som bosatt i riket. Trukket skatt etter § 7 i inntektsår før artisten ble skattemessig bosatt i riket, anses som endelig skatt uten ligning.

II

Endringa under I trer i kraft straks, med verknad frå og med inntektsåret 2004.

E.

vedtak til lov

om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)

I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjer ein denne endringa:

I

§ 23-2 niande ledd skal lyde:

Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift av godtgjørelse for arbeid i utlandet når arbeidet er utført av en utenlandsk arbeidstaker som ikke er medlem i trygden. Det skal heller ikke betales arbeidsgiveravgift av godtgjørelse for religiøst, humanitært eller filantropisk arbeid utført av person utstasjonert i utlandet av misjonsselskap, menighet eller humanitær organisasjon, når oppholdet i utlandet varer i minst to år. Departementet kan i forskrift avgrense avgiftsfritaket etter andre punktum og gi regler til utfylling og gjennomføring av det.

II

Endringa under I trer i kraft straks, med verknad frå og med 1. januar 2004.

Oslo, i finanskomiteen, den 25. mars 2004

Siv Jensen

leder

Björg Tørresdal

ordfører